

Belediye

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimler'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

KENDİNE YETEMEYEN ÜLKE, ÜLKEYE YETEMEYEN İKTİDAR

Koronavirüs salgını döneminde dünyanın her ülkesi gibi Türkiye'de de iktidar destek paketleri açıkladı. Destek paketlerindeki amaç salgının yol açtığı geçim kayıplarını engellemek, toplumun kapanma döneminde idamesini sağlamak ve ekonomideki daralmadan çıkış sağlayacak teşvikleri hayata geçirmek idi. Ekonomi Politikası Araştırma Merkezi'nin (CEPR) yayımladığı, 168 ülkenin incelediği veriler Türkiye açısından vahim bir duruma işaret ediyor. [Sayfa.3](#)

Röportaj

ORHAN SARIBAL

CHP Genel Başkan Yardımcısı Tarım Politikaları

"YENİ NORMALDE ÜRETİCİ BİRLİKLERİ DAHA DA ÖNEM KAZANACAK"

Korona virüsün gündeme geldiği andan itibaren bütün dünya döndü ve çiftçisine şunu söyledi: "İyi ki varsınız, eğer salgın sürecinde sofralarımızda yiyeceğimiz varsa bu sizin sayenizde size teşekkür ederiz." Ama sadece teşekkür etmekle kalmadılar. [Sayfa.2](#)

Röportaj

ALİ EKBER YILDIRIM

Tarım Yazarı Dünya Gazetesi

"BELEDİYELER VE KOOPERATİFLERLE KENDİNE YETEN ŞEHİRLER FİKRİ YÜKSELİYOR"

Ülkemizin bir yönüyle çok güçlü ve ciddi bir potansiyeli var, bir yanıyla da bu potansiyeli yeterince değerlendirilmemesi söz konusu. [Sayfa.10](#)

TARIMSAL ÜRETİMDE PANDEMİ İLE MÜCADELE POLİTİKALARI

Pandemi sürecinde tarım hem uluslararası örgütler hem de karar vericiler nezdinde öne çıkan gündemlerden biri oldu. Dünya Gıda Programı (WFP), COVID-19'un küresel bir sağlık krizinden ekonomik krize dönüşmeye başladığını, tedarik zincirinde oluşabilecek

aksaklıkların panik alımına sebep olma ve endişenin küresel gıda ticaretini yönetme ihtimalinin gıda güvenliği konusunda bir krize yol açabileceğini belirtiyor. Dünyanın en yoksul ve gıdaya erişimi en az nüfusunun yaklaşık yüzde 80'i kırsal alanlarda yaşıyor. [Sayfa.3](#)

Haftanın Röportajları

Sayfa.7

"BİRSEN ÇELİK"

Bozkurt Belediye Başkanı

"İyi tarım uygulamalarını sosyal belediyecilikte birleştirdik"

"ÖMER GÜNEL"

Kuşadası Belediye Başkanı

"Kuşadası kendi kendine yeten bir kent olacak"

"MÜSLÜM TOSUN"

Pülümür Belediye Başkanı

"Araştırma ve işbirliğine dayalı kırsal kalkınma modeli"

"HALUK BOZDOĞAN"

Tarsus Belediye Başkanı

"Emekten Yemeğe"

"ERCÜMENT ŞAHİN ÇERVATOĞLU"

Fındıklı Belediye Başkanı

"Çayımız tarlada kalsın"

"MEHMET ERİŞ"

Ödemiş Belediye Başkanı

"Alternatif ürünlerle öncü ve örnek olmayı amaçlıyoruz"

SODEMSEN

Sosyal Demokrat Kamu İşverenleri Sendikası

CANAN KARAOŞMANOĞLU

İZFAŞ Genel Müdürü, SODEMSEN Danışmanı

"DÜNYADA KENTLER EKONOMİYE ENTEGRE OLMUŞ DURUMDA"

Sayfa.11

Belediyelerimizin çalışmalarına, haber ve röportajlara, analizlere yer vereceğimiz haftalık bültenimize, bölgenizden ya da belediyenizden haberlerinizle katkıda bulunmak isterseniz teamarastirma@gmail.com e-posta adresimizden bizimle iletişime geçebilirsiniz.

“YENİ NORMALDE ÜRETİCİ BİRLİKLERİ DAHA DA ÖNEMLİ KAZANACAK”

Salgın tarım ve gıdaya erişim sorunlarını yakıcı biçimde tüm ülkelerin gündemine taşıdı. Dünya ve ülkemiz karşılaştırmasında nasıl bir tablo çıkıyor sizce?

ORHAN SARIBAL: Korona virüsün gündeme geldiği andan itibaren bütün dünya döndü ve çiftçisine şunu söyledi: “İyi ki varsınız, eğer salgın sürecinde sofralarımızda yiyeceğimiz varsa bu sizin sayenizde size teşekkür ederiz.” Ama sadece teşekkür etmekle kalmadılar. Başta Kanada, Amerika, Avustralya, İngiltere, Fransa, İtalya, Almanya olmak üzere bütçelerinden, özellikle Avrupa birliği bütçesinden tarıma çok ciddi kaynak ayırdılar, üst üste ciddi paketler açıkladılar.

Çeşitli boyutları vardı bu işin. Birincisi üretimin sürdürülebilmesi gerekiyordu, ikincisi ayçiçeği, soya, buğday, pirinç gibi temel stratejik ürünlerin belirli ülkelerde toplanması nedeniyle lojistik zincirinin devam etmesi gerekiyordu. En önemlisi mevsimlik tarım işçileri dediğimiz geçici işçilerin üretim alanında olmasıydı. Yani tedarik zincirinin kopmaması gerekiyordu. Bu üç alanda hızla tedbir almaya başladılar. Dünya böyle baktı meseleye çünkü gıda çok önemliydi, gıda egemenliği çok önemliydi. Bütün dünyada insanlar evlerine kapanmıştı, sokağa çıkma yasakları, kısıtlamaları vardı. İster sokakta olsun, ister işinin başında olsun insanlar karnını doyurmak zorundaydı. Yani, mesela televizyon önemliydi ama elzem değildi, telefon önemliydi ama elzem değildi, kimse lüks arabasına binmedi ama sofrada ekmeğe olmasa yaşam olmayacaktı. Bir kez daha bunu Korona sürecinde anladık.

Bunun devamında tabii dünyada başka bir şey daha yapıldı. Şirket tarımı, konvansiyonel tarım dünya gıda ihtiyacının %20'sini karşılıyor. Temel gıdanın %80'ine yakın kısmını hala küçük ve orta ölçekli aile işletmeleri sağlıyor. Dolayısıyla küçük çiftçilere özel kaynaklar açılması gerekiyordu. Avrupa Birliği küçük çiftçilere özel kaynaklar ayırdı. Dünya Gıda Örgütü uzun bir zamandır özellikle küçük aile işletmelerini korumak için birçok tedbirler alıyor, kampanya düzenliyor.

Biz ne yaptık bu Koronavirüs sürecinde? AKP Genel Başkanı saraya toplayıp, 100 milyarlık bir paket açıkladı. Çiftçinin bırakın kendisi, bırakın örgütü, T'si bile yoktu tarımın. Temsilcisi bile yoktu. Oradan çıka çıka ne çıktı? Daire alacaksınız %80 olan kredi oranınız %90'a çıkarıyoruz dedi. Evde hayat var evde kalın ama, salondan mutfığa mutfaktan salona giderken uçak bileti kullanırsanız biletlerinizin KDV'sini %18'den %1'e indiriyoruz dedi. Hemen arkasından yeni ekonomik paketler açıkladılar. Yine onların hiçbirinde tarım yoktu.

Geçmiş borçları ödemeyi tedbir diye gösterdiler. Destekleme adı altında rakamlar açıkladılar. Bu desteklemeler 2019'a ait. Çiftçinin hak ettiği ama zaten kendisine ödenmeyen desteklemelerdi. Böylece 2-3 rakam açıkladılar. Hala da 2019'dan pamuk pirim ödemeleri, ayçiçeği pirim destek ödemeleri yapılmış değil.

Bakan 10 milyar gibi bir ödeme yaptım diyor.2019'u alırsanız, 2020'nin 22 milyarını alırsanız çiftçinin daha çok alacağı var. Yani Koronavirüs döneminde özel, farklı bir destek söz konusu değil. Sadece bir kısım kredi borcu 3 ay 6 ay gibi rakamlarla ötelendi. Bunlar önünde sonunda ödenecek. Yani 3 ay sonra, 6 ay sonra yeni bir mucize olmayacak. Çiftçiye gökten dolu yağıyor, sıcak yağıyor, buz yağıyor ama nedense para yağmıyor. O yüzden 3 ay sonra çiftçiye bu borcu ödeyebilecek bir para yağmıyor gökyüzünden. Bu yıl başımıza doğal afetler de geldi. Kredilerin birçoğunu ötediler ama biz, en az 1 yıl faizsiz erteleyin ve çiftçinin borçlarını uzun vadeli olarak 0 faizle yapılandırın dedik. Üretime girmesi için mazot, gübre, ilaç gibi temel ihtiyaçlarını üretim girdilerini sağlayacak bir teşvik, bir destek ya da hiç olmazsa 0 faizli kredi imkânı sağlayın dedik.

Bunların hiçbirisi gerçekleşmedi. 364 bin dekar arazi için 6,7 bin ton tohum vereceğiz dediler. Bu tohumun %75'ni devlet karşılayacak. Ama siz 35 milyon dönüm araziye boşaltmışsınız. Bunun karşılığında 364 bin dekar bunun %1'i gibi bir rakam. 35 milyon metrekare arazi orada boş duruyor. Zaten çiftçi buna bir bedel ödemiyor. Kendi arazisiydi, kendi arazisini tarımdan para kazanamadığı için terk etmişti. Yani bir algı yönetimi yapıyor.

Yine en büyük problemlerden biri olarak görülen mevsimlik

tarım işçileri bugün yerlerindedir. Ama her seneki kadar değiller. Mevsimlik tarım işçileri yaşadıkları tarım alanından, üretim alanına gidene kadar, ister aynı il içerisinde olsun ister komşu iller içerisinde olsun isterse bölgeden bölgeye olsun çok zor koşullarda geldiler ve ne yazık ki ne sağlık koşulları, ne hijyen ortamı ne de yaşam alanlarında iyileşme söz konusu değil. Kağıt üzerinde de yönetmelikler var ama hiçbirini yapılmıyor.

Tarlalarda kalan erkenci hasat ürünleri için el uzatan bizim yerel yöneticilerimizdi. Ankara limon soğan aldı, İstanbul limon soğan aldı, Hatay soğan aldı. Bugün Bursa da Nilüfer soğan alıyor. İzmir enginar aldı. İlçe belediyelerimiz aldılar. Belediyelerimiz hem bütün halka, hem de yoksul halka değişik projeler üreterek yardımcı oldular.

Bu süreçte çiftçinin, üreticinin girdileri de arttı.

ORHAN SARIBAL: Evet 2002 yılında 2,8 milyona yakın kayıtlı çiftçi vardı. Bugün 2,2 milyona inmiş durumda. Çiftçinin bankalara, Tarım Kredi'ye borcu 3,5 milyar civarındaydı. Bugün özel ve resmi bankalara 120 milyar, Tarım Kredi'ye 10 milyar ve net bir veri yok ama, dış piyasaya 30 milyar olmak üzere toplam 160 milyar borcu var. Çiftçinin borcu 54 kat arttı. Dünyada mazot fiyatları %60 düşmüş olmasına rağmen bizde 4,8 liraya düştü. Sonra önce 5.45'e, sonra da yeniden 6 liraya çıktı. Oysa dünyada petrol fiyatları %60 hatta bazı yerlerde daha da fazla düştü. Sadece mazot mu? Mazotun yanında ilaç, tohum fiyatları. Bakın mevsim o kadar erkendi ki, Mart'ın başıydı. Bir açıklama yaptık; çiftçinin borçlarını derhal 1 yıl 0 faizle erteleyin ve yine 0 faizle uzun vadeli planlayın. Üretim aşamasında bir planlama yapın. Mazotun üzerindeki vergileri kaldırın dedik.

FAO, tedarik zincirlerindeki kırılmaların yaratacağı zorluklarla mücadele sürecinde yerelin gücünü artırmayı öneriyor. Burada yerel yönetimlere düşen rol nedir sizce?

ORHAN SARIBAL: Aslında bu çok önemli. 80'den beri devam eden küçük çiftçiyi tarımda tasfiye etme paradigmasını ilk kez İzmir Belediyesi'nde Aziz Kocaoğlu ile kırdı. 80'den sonra ilk kez bir belediye tarımsal alana girdi. Elbette diğerleri de vardır, ilçe belediyeleri vardır ama Türkiye gündemine mal olmuş bir şekilde ilk İzmir'de uygulandı. Belediyeler büyükşehir belediye yasalarının kendilerine vermiş olduğu olanaklar ölçüsünde tarıma müdahale edebiliyorlar ve tarıma girebiliyorlar. Bu önemli. Daha da büyütülebilir, genişletilebilir. Hem üretim, hem tüketim hem de pazarlama aşamasında destek olunabilecek pek çok konu var. Bizim bu süreçte önerimiz; küçük üreticilerin bir araya gelmesini desteklemek. Çiftçilerin, kadınların oluşturduğu kooperatiflerin, birliklerin oluşması çok önemli. Dünya gördü ki onlar olmazsa toprak el değiştiriyor ve topraklar el değiştirdikçe büyük şirketlere büyük kurumlara geçiyorlar. Onların yaptığı işlerle de tarladan sofraya gelen ürünün daha güvenli olmasını beklemek çok mümkün değil. Onlar rekabete ve ticarete dönük bir tutum sergileyecektir. Küçük üretici ise tüm gücüyle bir yaşam biçimi olarak yapıyor.

Aynı sıkıntıları hayvancılıkta da yaşıyoruz. Tarım bizim için iki alandan oluşur, bitkisel üretim ve hayvansal üretim. Bu üretimin içine yem bitkilerini de dahil ederiz. 1980 yılında Türkiye canlı hayvan alacak destek, hangimiz inanırdı? Yine bırakın canlı hayvanı, et alacağız dışarıdan deseydik kim inanırdı? Türkiye bir tarım ülkesidir. Tarım ülkesi demek hem bitkisel hem de hayvansal üretim yapılan ülke demek. Şimdi hayvansal üretimimiz de yok olma tehlikesiyle karşı karşıya. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki çatışma sürecinin getirmiş olduğu mera ve ihale yasakları ile hayvancılığımız en yoğun olduğu bölgelerde sekteye uğradı. Çünkü Anadolu coğrafyasının hayvancılıkla ilgili en önemli bölgesi Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesidir. Kendine özgü ırklarıyla kendine özgü bitki çeşitliliği ile özgündür.

Özelleştirmeci, dışa bağımlı kılıcı politikalar ve özellikle belirli yıllarda hayvancılığa destek verilmemesi, et balık ve süt endüstrisi kurumunun kapatılması, özelleştirilmesi, işlevsiz hale getirilmesi üreticilerin serbest piyasa sistemi içerisinde sahipsiz kalmasına neden oldu. 2008-2009 yılında ciddi bir süt krizi, ciddi bir et krizi başladı. 2009 yılında iktidar ithalatı serbest bıraktı. 2010'dan 2019'un sonuna kadar 5 milyonu büyükbaş olmak üzere, 8 milyondan fazla canlı hayvan ve 300 bin ton et alındı. 2020 hariç, toplam 8 buçuk milyar dolar para verildi. Ama tarımın hiçbir sorunu çözülmedi. Hayvancılığın ana materyali ottur yemdir. Bütün dünyada hayvancılık meraya dayalıdır. Ota dayalıdır. Sanayi otu yem çok azdır, belirli dönemlerde kullanılır. Yem, çiftçinin ürettiği buğdaydan, arpadan, mısırdan, şeker pancar posasından, mısırın silajından üretilir.

O yüzden mera kanunu mera uygulama yönetmeliği çok önemli. Büyükşehir belediye yasası derhal devre dışı bırakılmalı, meraların bütünü Tarım Bakanlığı'na devir olmalı ve Tarım Bakanlığı bunu oranın halkının kullanımına bırakmalı.

Röportaj

“ORHAN SARIBAL”

CHP Genel Başkan Yardımcısı
Tarım Politikaları

TÜİK'E göre 2002'den bugüne kadar 14,6 milyon hektar yani 146 milyon dönüm mera var. Tarım Bakanlığı da bende 12 milyon hektar yani 120 milyon dönüm mera bilgisi var diyor. Bunun ne kadarını ıslah ettiklerini bilmiyoruz. Ama biz şunu çok net söylüyoruz. Büyükşehir belediye yasası çıktığından beri binlerce hatta milyonlarca dönüm meranın sistemden çıktığını biliyoruz. Meralarımız hızla tükeniyor, işlevsiz hale geliyor. Mera olmadan hayvancılık sürdürülebilir olamaz. Biz ülkemizde kişi başına yılda 14 kilo civarında kırmızı et üretiyoruz üstelik bu da hakkaniyetli dağıtılmıyor. Dünya ortalaması 30 kg kırmızı et. Bu genç nüfusu olan Türkiye'ye yetmez.

Belediyelerimiz çok önemli işler yapıyorlar. Ankara İstanbul, Aydın, Muğla, İzmir üretim aşamasında çiftçinin ihtiyaç duyduğu temel girdileri onlara sağlamaya çalışıyorlar. Onların ürettiği ürünü alarak, dayanışma projeleri kapsamında ihtiyacı olan ailelere düzenli bir şekilde dağıtarak yapıyorlar. Köylü pazarları, organik pazarlar kurarak üreticilerin ürünlerinin doğrudan halkla buluşmasını sağlıyorlar. Bunun kalıcı modellere ve politikalara dönmesi çok önemli. İşte biz bunun politikalarını oluşturuyoruz.

Tarım ve hayvancılığın her zamankinden daha fazla tüm ülkelerin odağında olduğu bu dönemden ülkemizin en az tahribatla çıkabilmesi, teknoloji altyapısı güçlü, destekleri kuvvetli tarım hayvancılık politikaları geliştirmesi ile mümkün.

TARIMSAL ÜRETİMDE PANDEMİ İLE MÜCADELE POLİTİKALARI

Pandemi sürecinde tarım hem uluslararası örgütler hem de karar vericiler nezdinde öne çıkan gündemlerden biri oldu.

Dünya Gıda Programı (WFP), COVID-19'un küresel bir sağlık krizinden ekonomik krize dönüşmeye başladığını, tedarik zincirinde oluşabilecek aksaklıkların panik alımına sebep olma ve endişenin küresel gıda ticaretini yönetme ihtimalinin gıda güvenliği konusunda bir krize yol açabileceğini belirtiyor.

Dünyanın en yoksul ve gıdaya erişimi en az nüfusunun yaklaşık yüzde 80'i kırsal alanlarda yaşıyor. Salgından önce bile, 820 milyondan fazla insan açlıkla mücadele ediyordu.

Yakın tarihli Birleşmiş Milletler Üniversitesi araştırması, en kötü senaryoda, pandeminin ekonomik etkisinin yarım milyar insanı daha yoksulluğa itebileceği konusunda uyarı yapıyor.

Uluslararası arenada tarım politikaları üzerine çalışan, gıda güvenliğine odaklanan, açlıkla mücadele eden Dünya Gıda Programı (WFP), Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) gibi kurumlar bulunuyor.

Bu kurumların ve Avrupa Birliği, Dünya Çalışma Örgütü (ILO) gibi kuruluşların pandemiyle mücadele kapsamında aşağıdaki politikaları önceliklendirdiği görülüyor.

GIDA TEDARİK ZİNCİRLERİ

İçlerinde Dünya Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) de olduğu Küresel Gıda Krizleri Ağı'nın açıkladığı 2020 yılı raporunda, 55 ülkede 135 milyon kişinin gıda güvencesi açısından kriz düzeyinde ya da daha kötü durumda olduğu; COVID-19 salgınının da etkisiyle daha ciddi sıkıntılar yaşanabileceğini vurgulanıyor. Rapor özetle, koronavirüs salgınına karşı gerekli önlemler alınmadığı takdirde gıda krizine ve küresel düzeyde kırılgan gruplar üzerinde yaratacağı etkiye dikkat çekiyor. Türkiye'de ise ilgili makamlar koronavirüs nedeniyle gıda krizi riski yaşanmayacağını, salgının tarım ve gıdada olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik gerekli tedbirlerin alındığını kaydediyorlar. Koronavirüs Pandemisi ile Mücadele Kapsamında Alınan Tedbirler arasında, COVID-19'un tarım ve hayvancılık üzerindeki etkileri, mevsimlik tarım işçilerine yönelik sağlık tedbirleri, tarım üretiminin seyri ve gıda arz güvenliğinin sağlanmasının yanında, Hazineye ait tarıma elverişli atıl arazileri, çiftçilerimize bedelsiz olarak tahsis ederek üretime kazandırma da yer alıyor.

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), tarım sektöründe pandeminin etkileriyle mücadele edilebilmesi için yurtiçi ve yurtdışı gıda tedarik zincirlerinin, özellikle yoksulların ve kırılgan grupların üzerinde önemli negatif etkisi olacağını ve etkilerin önlenmesi için politikaların geliştirilmesi gerektiğini belirtiyor. Gıda tedarik zincirlerinde görülen aksaklıklar şimdiye kadar asgari düzeyde olsa da gıdanın, mevcut gıda güvenliği standartlarına uygun olarak herhangi bir kısıtlama olmaksızın sınır ötesi hareketinin sürdürülmesi gerektiğini ifade ediyor. FAO ek olarak, ülkeleri kırılgan nüfuslarının acil gıda ihtiyaçlarını karşılamaya, sosyal koruma programlarını artırmaya, küresel gıda ticaretini sürdürmeye, yerli tedarik zincirlerini mobilize ettirmeye ve gıda üretiminin artırılabilmesi için küçük çiftçileri desteklemeye çağırıyor.

GIDADA EKOLOJİK DÖNÜŞÜM HEDEFİ

Avrupa Birliği (AB), salgının yol açtığı krizin etkilerini de hafifletmek amacıyla gıda üretiminde ekolojik dönüşümü öngören iki yeni bir stratejiyi hayata geçirmeyi hedefliyor. Adil, sağlıklı bir gıda sistemi kurmak amacıyla Çiftlikten Sofraya Strateji: Adil, Sağlıklı ve Çevre Dostu Gıda Sistemi adlı planı yakın zamanda açıklayan AB, iddialı hedefler ortaya koyuyor: Daha sürdürülebilir bir gıda sistemi kurmak ve biyolojik çeşitliliği korumak; 2050 yılına kadar sera gazı emisyonlarını sıfıra indirmek; kimyasal tarım ilaçlarının kullanımını 2030 yılına kadar yarıya düşürmek; gübre kullanımını en az yüzde 20 oranında azaltmak; tarım alanlarının en az yüzde 25'inin organik tarıma ayrılması; önümüzdeki on yıl içinde en az 3 milyar ağaç dikilmesi bunlardan bazıları.

Henüz yürürlüğe girmeyen plana göre, AB ayrıca, kriz anlarında gıda güvenliğinin sağlanması ve tedarikinde sorun yaşanmaması için "olağanüstü durum planı/senaryoları" geliştirmeyi planlıyor.

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimler'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

KENDİNE YETEMEYEN ÜLKE, ÜLKEYE YETEMEYEN İKTİDAR

Koronavirüs salgını döneminde dünyanın her ülkesi gibi Türkiye'de de iktidar destek paketleri açıkladı. Destek paketlerindeki amaç salgının yol açtığı geçim kayıplarını engellemek, toplumun kapanma döneminde idamesini sağlamak ve ekonomideki daralmadan çıkış sağlayacak teşvikleri hayata geçirmek idi.

Ekonomi Politikası Araştırma Merkezi'nin (CEPR) yayımladığı, 168 ülkenin incelediği veriler Türkiye açısından vahim bir duruma işaret ediyor. 24 Mayıs'ta güncellenen verilere göre, "Covid19 ekonomik teşvik endeksi" (CESI) kategorisinde Türkiye, 0 olan ortalama seviyenin altındaki -0,76 puanla 168 ülke arasında 127. Sırada.

Teşvik paketlerinin karşılaştırıldığı veriler hükümetin açıkladığı desteklerin yetersiz kalmayıp, krizden çıkış için de hiçbir umut besleyemeyeceğimizi gösteriyor. Hükümet hem açıkladığı paketlerle hem de salgında aldığı tedbirlerle bazı vatandaşları korurken bazılarını da bilerek büyük risklere soktu. Adaletsizliğin en büyüklerinden birini ise tarım sektöründe yaptı. Açılan paketlerin ilkinde çiftçiler dönük hiçbir tedbir yer almadı. Daha sonra bu eksiği giderdiklerini söylediklerinde ise bir yalana imza attılar. Çiftçilerin 2019'da yapılmamış ödemelerini yaptılar ve bunu destek diye anlattılar. Oysa bu ödemeler zaten devletin çiftçilere ödemesi gereken borcuydu. Üstelik onların da tümünü ödemediler. Hükümete yaptığımız mazot, gübre, ilaç gibi temel üretim girdilerini sağlamaya dönük çağrılarımız karşılıksız kaldı. En azından 0 faizli, 1 yıl geri ödemesiz kredi imkânı sağlamalarını istedik, buna da kulaklarını kapadılar. Tarımın en önemli yüklerinden birini üstlenen mevsimlik tarım işçileri sağlık risklerini göze alarak yollara düştüler. Ancak onlar için de ne sağlık ne hijyen desteği verdiler ne de yaşadıkları ortamlara ilişkin tedbirler aldılar. Sonuçta hükümet çiftçisini, tarım işçisini, ailece yollara düşen mevsimlik işçileri çaresizlik içinde yoksullukla ölüm arasında tercih yapmak zorunda bıraktı.

Korona salgınında çiftçinin yanında yer alan CHP'li belediyeler oldu. Belediyelerimiz çiftçinin ürününü tarlada bırakmadığı gibi hemşerilerini de ucuz gıda ile buluşturdu.

AKP iktidarı geldiği günden beri tarımı dışa bağımlı hale getirdi ve kendine yeten ülke olmak fikri ile alay etti. Küçük çiftçiyi tarımın dışına attı, dünyayı küçük bir köy olarak tanımladı ve üretmek yerine dünyadan ucuz almak fikrini savundu. Bütün dünya bugün kendine yetecek gıda üretiminin önemini konuşuyor ve tedbirler alıyor. AKP hükümetinin tarım politikasının çöküşünün hepimize büyük maliyeti olacak. Belediyelerimiz ile başladığımız çiftçilere ve kooperatiflere destek iktidarda da ana politikamızı oluşturacaktır.

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARI

Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) ise tarım alanında çalışan önemli uluslararası örgütlerden bir diğeri.

IFAD, kısa vadeli krizlerin uzun vadeli sorunları, boşlukları, yetersiz yatırımları ve güvenliğin açıklarını besleyebileceğinin altını çiziyor. Salgının tüm etkilerini görmek için henüz çok erken olmasına rağmen, krizin küresel ekonomi üzerinde derin etkilerinin olması bekleniyor.

Bu durumun, küçük ölçekli kırsal üreticileri çok daha fazla etkileyeceği düşünülüyor. Birçok ülke ulusal gıda güvenliği için bahsi geçen topluluklara bağımlı. Dünyanın en yoksul halklarının yaklaşık %63'ü tarımda çalışıyor; en yoksul, açlıkla en çok mücadele eden ve en ötekileştirilmiş insanların çoğu kırsal alanlarda yaşıyor.

IFAD, kırsal tarım programlarına yapılan yatırımların, içinde bulunduğumuz krizin ve benzeri krizin etkilerinin

azaltılmasına, kırsal refahın artırılmasına, daha sürdürülebilir gıda sistemlerinin ve gıda güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlayacağını belirtiyor; tarımdaki ekonomik büyümenin, yoksulluk ve gıda güvensizliğinin azaltılmasında diğer sektörlerdeki büyümelerden iki ila üç kat etkili olduğunu ifade ediyor. Küçük ölçekli tarıma yapılan yatırımların, kriz sonrası dönemlerde gıda üretimini canlandırmaya ve istihdam yaratmaya, kırsal toplulukların süreçten daha az zararla ve daha kısa zamanda çıkmasına katkı sağlayacağı söyleniyor.

Avrupa Birliği de pandemi ile mücadele kapsamında çiftçilere ve kırsal alanlara doğrudan destek verilmesini önceliklendiriyor. Çiftçiler ve diğer kırsal kalkınma aktörlerine yönelik çok düşük faiz oranları ve uygun ödeme planları gibi kolaylıklarla kredi ve yardım paketleri hazırlıyor.

MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLERİ

ILO, salgının, emek sıkıntısı ve üretimin geçici olarak durdurulması nedeniyle emek yoğun mahsul üretimi ve işlenmesi üzerinde de ciddi bir etkisi olabileceğini belirtiyor. Örneğin, Avrupa'nın tarım sektörü, yüz binlerce mevsimlik tarım işçisinin çiftliklere ulaşmasını engelleyen sınır yasakları nedeniyle işgücü sıkıntısıyla karşı karşıya. Sektör üzerindeki etkinin uzun vadeli olması bekleniyor.

Fransa, Almanya, İtalya, İspanya ve Polonya gibi Avrupa'nın büyük gıda üreticileri bu etkilere karşı savunmasız durumda. İtalya'da üretilen gıdaların dörtte birinden fazlasının yaklaşık 370 bin mevsimlik düzenli göçmen işçi tarafından üretildiği tahmin ediliyor. Her yıl yaklaşık 286 bin mevsimlik göçmen işçinin meyve, sebze ve şarap üretimiyle uğraştığı Almanya'da hükümet, tarım işçileri için doğrudan uçuşlar yapmak ve sığınmacılar için geçici çalışma izinleri vermek gibi bazı konularda çalışmalar yapıyor.

Bir yandan Avrupa Komisyonu, AB üyesi devletlere, gıda sektörü çalışanlarını da içeren kritik mesleklerde mevsimlik işçiler için sınır ötesi seyahat etmeyi kolaylaştıran adımlar atıyor.

GIDA KRİZİNE YERELDEN ÇÖZÜM

COVID-19 salgını, dünya çapında kentsel gıda sistemlerini sekteye uğrattı ve yerel yönetimleri kentsel nüfusun gıda güvenliğini ve beslenme durumunu güçlü bir şekilde etkileyen gıda bulunabilirliği, erişilebilirlik ve satın alınabilirlik gibi zorluklara maruz bırakıyor.

Örneğin yoksul kent sakinleri daha küçük miktarlarda yiyecek alışverişi yapma eğiliminde oluyor ve süpermarketler veya eve teslim hizmetleri yerine küçük dükkanları veya pazarları tercih ediyor. Halk sağlığı nedeniyle küçük gıda satış noktalarının veya pazarların faaliyetlerini durdurma veya sınırlama çabalarına, kırılan nüfusu ve küçük işletmeleri hedefleyen alternatif ve koruyucu tedbirler eşlik etmedikçe, insanların gıda satın alma kapasitelerini ve üreticilerin, satıcıların ve çalışanların geçim kaynaklarını tehlikeye atıyor.

Türkiye'nin çeşitli kentlerinde, salgın nedeniyle tarımsal üretimde bazı sorunlar yaşansa da çeşitli gıda toplulukları, gıda kooperatifleri ve yerel yönetimler aracılığıyla oluşturulan kent bostanları gibi uygulamalar ile adil, organik, temiz gıda üretiminin giderek daha fazla oranda teşvik edildiği görülüyor.

COVID-19 salgını özellikle yerel yönetimlerin tarımsal üretimde yaşanacak sorunlar ve gıda krizine karşı önlem almaya sevk etti. Birçok belediye kentte ücretsiz fide ve tohum dağıtımını yaptı, belediyeye ait alanlarda tarımsal üretime başladı, çiftçinin elinde kalan ürünleri satın alarak ihtiyaç sahiplerine dağıttı.

ZEHİRSİZ SOFRALAR

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği - PAN Europe (Avrupa Pestisit Eylem Ağı) ortaklığında yürütülen **Zehirsiz Sofralar Projesi**, pestisitlerin olumsuz etkileri ve pestisitlere alternatif yöntemler hakkında üretici ve tüketicilerde farkındalık yaratmayı, Türkiye ve AB'de pestisitlerle ilgili çalışan STK'lar arasında işbirliğini artırmayı, pestisit kullanımını sınırlamak için Buğday'ın ve Türkiye'deki STK'ların kampanyacılık, lobicilik ve savunuculuk konularındaki kapasitelerini geliştirmeyi amaçlıyor.

Proje kapsamında pestisit kullanımını azaltmak için işbirliği yapan bir STK ağının oluşturulması, pestisitlerle ilgili bilgilendirici materyaller hazırlanması, çalıştaylar düzenlenmesi ve pestisitlerin kullanımının kısıtlanmasını amaçlayan ve alternatif yöntemleri vurgulayan bir kampanyanın yürütülmesi hedefleniyor.

WUHAN ÖRNEĞİ

Wuhan Belediyesi, karantina sürecinde gıda tedarikine katkıda bulunmak amacıyla "**sebze sepeti**" projesini devreye soktu. Şehir, Şubat 2020'den beri 20 bin hektarlık bir alanda sebze üretimini önceliklendirerek gıda üretimi yaptı ve ilerleyen dönemlerde de adım adım yerel yönetime yatırım yapmayı düşünüyor.

Eyalet içindeki ve dışındaki diğer belediyeler tarafından desteklenen Wuhan Belediyesi, şehir içinde hem toplu taşıma araçlarını hem de askeri kamyonları kullanarak yiyecek dağıttı. E-ticaretin çiftçileri tüketicilerle buluşturmada önemli bir rol oynaması baz alınarak Wuhan Belediyesi çevrimiçi ve gıda alımını ve dağıtımını kolaylaştırmak için özel sektörle iş birliği yapıyor.

VİRÜS MÜ YOKSULLUK MU?

Kalkınma Atölyesi Kooperatifi, başta mevsimlik gezici tarım işçileri ve onların çocukları, tarım araçları ve tarla/bahçe sahipleri olmak üzere tarımsal üretimde yer alan aktörleri kapsayacak tedbirler için katkı sağlamak ve bitkisel üretimle gerçekleşen gıda güvenliğinin ve diğer tarımsal faaliyetlerin önemine dikkat çekmek amacıyla "**Virüs mü Yoksulluk mu? - Korona Virüs Salgınının Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri ve Onların Çocukları ile Bitkisel Üretime Olası Etkisi**" raporunu yayımladı.

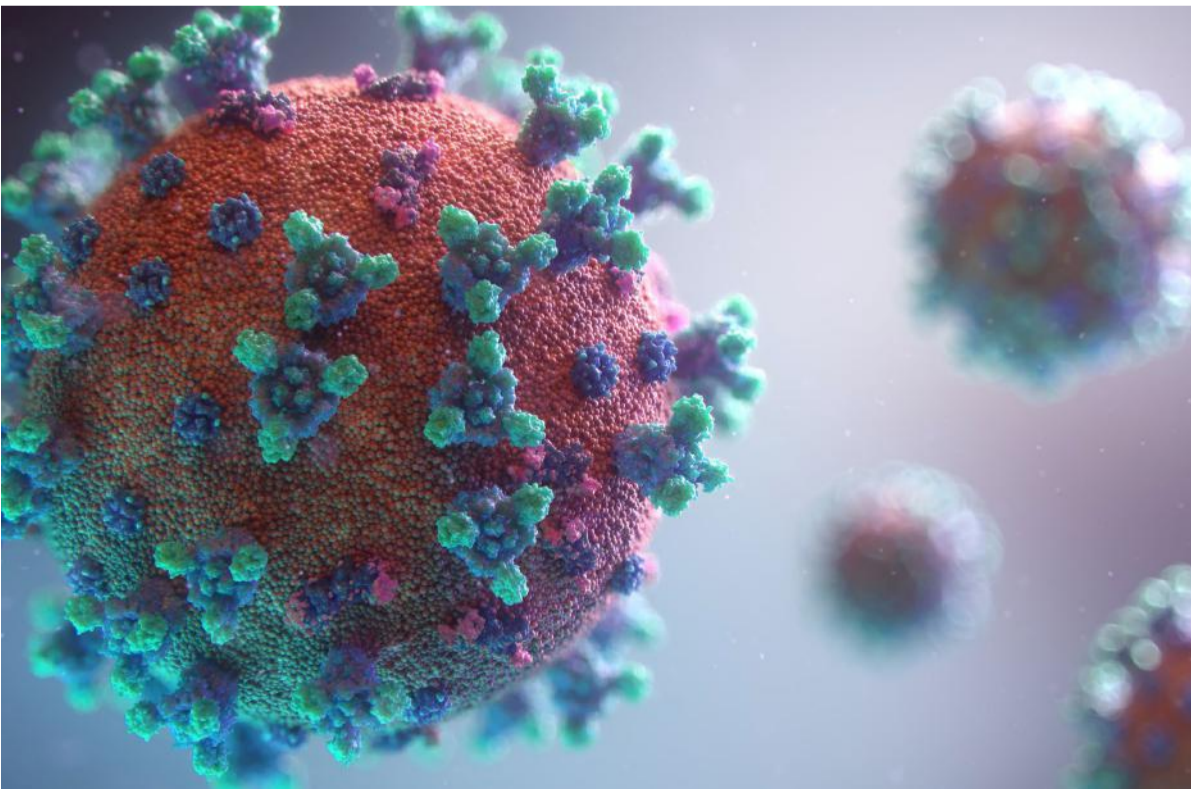
Bu hızlı değerlendirme raporu, küresel bir düzeyde hissedilen Covid-19 salgını çerçevesinde toplumsal yapı içerisinde en kırılgan ve görünmez gruplardan biri olan mevsimlik gezici tarım işçileri ve çocuklarının mevcut salgın karşısında kaldıkları/ kalabilecekleri riskleri ortaya koymak ve

bu risklerin en aza indirilebilmesi açısından çeşitli uygulama önerileri geliştirmesine katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilen hızlı bir araştırmaya dayanıyor.

Bu araştırma kapsamında Türkiye'de salgın konusunda alınan tedbir kararlarının mevsimlik gezici tarım işgücüne dayalı tarımsal üretime olası etkileri değerlendiriliyor.

Rapor, salgının yayılmasını önlemek için alınan tedbirlerde mevsimlik gezici tarım işçi hareketliliğinin özgün ihtiyaçlarının göz önüne alınmaması durumunda gıda tedarik zincirlerinde aksamaya yol açabileceğini vurguluyor.

RAPORA ULAŞMAK İÇİN:
<http://www.ka.org.tr/dosyalar/file/Yayinlar/Raporlar/TURKCE/Virus%20mu%20yoksulluk%20mu.pdf>

POTANSİYEL TEDBİRLER VE MUHTEMEL FİNANSAL DESTEK KONULARI

Kısa, orta ve uzun vadede, salgınla ilgili giderleri ve salgının sosyal maliyetlerini göğüslemek konusunda şehirlerin desteklenmesi gerektiği; nüfusun, iş dünyası da dahil olmak üzere, gerekli önlemlerle/kısıtlamalarla sürece uyum sağlamalarının sağlanması gerektiği düşünülüyor. Bunun için birtakım tedbirler öneriliyor ve bu tedbirler, tarımsal üretim konusunda yakın vadedeki finansal kaynakların hareketliliği ile ilgili önemli ipuçları barındırıyor.

KISA VADELİ TEDBİRLER VE ÖNCELİKLİ KONULAR

- Kırılgan grupların haritalanması ve besleyici gıdalara erişimi için yerel grupların ve organizasyonların bilgisine ve deneyimine başvurarak yeni yöntemler geliştirilmesi ve yenilikçi bilgi iletişim teknolojilerinin sürece dahil edilmesi,
- Gıda zinciri mekanizmalarının geliştirilmesi, çalışanların ve üreticilerin çalışmalarına devam edebilmeleri için sosyal sağlık ve fiziksel mesafe şartlarının sağlanması, gıda fiyatlarında artışa yol açabilecek satın alma davranışlarının izlenmesi ve gerektiğinde durdurulması,
- Gıda satışı yapan küçük dükkanların ve yerel pazarların sıkı fiziksel mesafe kurallarının uygulanarak açık kalmasının desteklenmesi. Yalnızca süpermarketlerin açık kalmasına izin veren şehirlerin uzun vadede olumsuz etkiler görebileceği ve yerel gıda sistemlerinin aktörleri ve sivil toplum örgütlerinin sürece katılımlarının oldukça önemli olduğu vurgulanıyor.
- Yerel yönetimlerin gıda sistemi işleyişi, gıda yardımları ve merkezi hükümet tarafından konu üzerine işletilen programlarla daha iyi bağlantı kurma konusundaki kapasitelerinin güçlendirilmesi.
- Yerel düzeyde bilgi toplanmasını ve politika rehberinin hazırlanmasının desteklenmesi; yerel düzeyde alınan önlemlerin haritalanması, çözülmesi gereken sorunların belirlenmesi, başarıların, iyi uygulamaların ve problemlerin keşfedilmesi ve paydaşlar arasında koordinasyonun artırılması gereken alanları ve konuları önermesi açısından önemli görülüyor. Mevcut yayınların çoğu gelişmiş ülkelerin deneyimlerine dayandığından, gelişmekte olan ülkelerde/şehirlerde deneyimlenenlerin aktarımı oldukça önemli bulunuyor.
- Yerel yönetimlerin yalnızca ulusal meslektaşlarına değil, dünyanın dört bir yanındaki meslektaşları tarafından yapılan uygulamalara ilişkin güvenilir bilgilere erişiminin kolaylaştırılması, iyi uygulamaların ve karşılaşılan zorlukların paylaşılması için platformlar kurulması, deneyim paylaşımını kolaylaştırmayı ve küresel arenada yerel yönetimlerin sesini yükseltmeyi amaçlayan belediye diyalogunun başlatılmasının teşvik edilmesi. FAO, Birleşmiş Milletler ajansları, Milano Kentsel Gıda Politika Paketi (MUFPP) gibi kuruluşlar ve ağlar belediye diyaloglarının geliştirilmesinde önemli roller üstleniyor.

ORTA VE UZUN VADELİ TEDBİRLER VE ÖNCELİKLİ KONULAR

- Sağlık ve gıda sistemlerini birbirine bağlayan ulusal-kentsel yönetim boşluklarını kapatmak için entegre bir politika ve planlama çerçevesinin oluşturulmasının kolaylaştırılması. Bu tür çerçevelerin, şehirlerin ve yerel yönetimlerin acil durumlarda etkili bir şekilde hareket etmesini sağlayacak bir ortam yaratacağı düşünülüyor. Planlama çerçevesinin, sosyal koruma programlarını ve pandemiyi gözeten risk önleme ve azaltma planlarını da içermesi öneriliyor.
- Hem genel olarak sistemleri iyileştirmek hem de kriz durumlarına hızlı cevap verebilmek amacıyla çok paydaşlı ve çok sektörlü gıda yönetim mekanizmalarının geliştirilmesi veya güçlendirilmesi. Bahsi geçen mekanizmaların yerel yönetimler için bir danışma forumu görevi görmesi, gıda sistemleri planlarının hazırlanmasının desteklenmesi ve sivil toplum örgütleri, üreticiler gibi çeşitli aktörlerin sürece dahililiyetinin sağlanması konusunda belediyelere destek vermesi öngörülüyor. Milano, New York, Lima gibi örnekler; yerel yönetimlerin bir gıda politikasının ve gıda sistemleri üzerine çalışan bir departmanın olmasının kriz anlarında müdahalenin verimliliğini ve hızını artırdığını gösteriyor.

- Kısa tedarik zincirlerinin teşvik edilmesi (daha yakın kaynaklardan gıda satın alınması) ve kırsal kentsel bağlantılarının güçlendirilmesi.

- Kentsel gıda sistemleri analizinin ve paydaş haritalarının geliştirilmesi, boşlukların tespit edilmesi, çeşitli aktörlerin harekete geçirilmesine ve kriz durumlarında duruma özgü stratejilerin hayata geçirilmesine yardımcı olacak perakende gıdaya dair haritaların oluşturulması.

- Yenilikçi gıda dağıtım ve lojistik stratejileri üzerine kapasite geliştirilmesi. COVID-19 krizinin kentsel alanlarda gıda sistemlerinin yönetilme biçimini dönüştürmek için bir katalizör görevi görmesi bekleniyor. Lima'daki mobil toptan satış pazarları ve Milano'daki geçici gıda merkezleri gibi inisiyatifler, yerel hükümetler tarafından desteklenen, gıda tedarikini ve dağıtımını ihtiyaca göre aktif olarak birleştiren yenilikçi stratejiler olarak öne çıkıyor. Kalıcı bir çözüm olarak gıda merkezlerinin kurulması, acil durum hazırlık planının önemli bir bileşeni haline gelirken, karbon emisyonunu azaltmada da olumlu bir etkiye sahip olabileceği düşünülüyor. Ayrıca e-ticaretin, özellikle kriz durumlarında, herkes için yiyeceğe erişimi kolaylaştırmaya katkıda bulunan yenilikçi bir strateji olarak geliştirilmesi gerekiyor.

- **Gıda kaybı ve atıklarının önlemek:** FAO'ya göre, üretilen tüm gıdaların yaklaşık üçte biri kayboluyor veya boşa harcanıyor. Her yıl, gelişmiş ülkelerdeki tüketiciler sahra altı Afrika'nın tüm net gıda üretiminin kadar gıdayı israf ediyor. Ayrıca, gelişmekte olan ülkeler meyve, sebze ve etleri uzun mesafelerde taşımak için soğuk zincir altyapısının eksikliğiyle mücadele ediyor. Tüm bu atık ve israfın önlenmesi için tüketim, tedarik ve taşıma aşamalarında dijital dönüşümün kaçınılmaz olduğunun altı çiziliyor.

Bu zorlukların üstesinden gelmek için tarım verimini sürdürülebilir ve dijitalle uyumlu kararlarla şekillendirmenin, artan küresel gıda talebini karşılamaya yardımcı olabileceği vurgulanıyor:

- **Tarımda Robotik Teknolojisi:** Robotikler gittikçe daha verimli hale geliyor ve ekimden hasata, et işlemeden ürün lojistiğine kadar, tarımsal değer zincirindeki birçok aşamaya entegre oluyor. Özellikle istenmeyen bitkileri belirleme ve meyve toplama konusunda robotiklere olan talep artıyor.

- **Uzaktan Algılama:** Arazi sensörlerinden drone'lara ve uydu görüntülerine kadar çok sayıda uzaktan algılama tekniği, çiftçilerin ürünlerini birden fazla perspektiften görmelerine imkan sağlıyor. Bilgi işlem ve sensör teknolojisindeki ilerlemeler sayesinde çiftçiler artık sahadaki ayrıntılara erişebiliyor. Tüm bunlar çiftçilere gerçek zamanlı güncel bilgiler sağlıyor, böylece güncel duruma göre hızlı değişiklikler yapılabiliyor.

- **Makine Öğrenmesi ve Analitik:** Makine öğrenimi ve gelişmiş analitik, her sektörde olduğu gibi tarımda da eğilimleri görmek ve izlemek için veri oluşturmak amacıyla kullanılıyor. Makine öğrenimi, mahsul üretimi için hangi özelliklerin ve genlerin en iyi olacağını tahmin ederek çiftçilere konum ve iklim için en iyi cinsi, konumu ve toprak yapısını verebiliyor.

YENİ TRENDLER TARIMSAL ÜRETİMİ DÖNÜŞTÜYOR

Tarım endüstrisi, etkileyen çok boyutlu bir ekonomik alanı temsil ediyor. Çiftçilerden ve emlak sektörüne, süpermarketlerden restoranlara kadar pek çok alanla bağ kuran tarım sektörünü anlamak, çapraz sektörlerdeki etkilerin de gıda üretimini ve dağıtımını nasıl etkileyeceğini öngörmek kritik önem arz ediyor.

İklim krizinin hem uluslararası hem ulusal kurumlar tarafından ortak bir kriz olarak kabul edilmesinin ardından tarımsal üretimde temiz, iyi, zehirsiz gibi kavramların öne çıktığını görüyoruz. Bu trendin uzun yıllar daha etkisini artırarak devam edeceği bekleniyor. Yine iklim kriziyle bağlantılı olarak tarımsal üretimin verimini artırma konusunda dijital dönüşümlerin her geçen gün önem kazanacağı ve zamanla sektörün hakim iş yapış biçimi haline geleceği öngörülüyor. Yerelde üretim ve küçük işletmelerin/üreticilerin desteklenmesi de bu iki başlıkla birlikte tarımsal üretimde giderek önem kazanan gündemler arasında yer alıyor.

DÖRDÜNCÜ TARIM DEVRİMİ: TARIMDA DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Teknolojik yenilikler gıda zincirindeki her bağı, tohumdan çatala dönüştürmeye başlıyor. Gelişmiş ülkelerde dijital teknolojilerin tarıma entegre edilmesi, tarımsal operasyonları daha verimli hale getiriyor. Bu bakımdan tarımda dijital dönüşümü katalize eden küresel eğilimler şöyle sıralanıyor:

- **Artan nüfus ve buna bağlı olarak gıda talebindeki artış:** BM FAO raporuna göre, dünya nüfusunun 2050 yılına kadar 10 milyar seviyesine yükselmesi ve tarımsal talebin yüzde 50 artırılması, protein, meyve ve sebzeye olan talebin de yükselmesi bekleniyor.
- **Dijital tüketiciler artıyor:** Dijital tüketime yatkın ve bu konuda talepleri olan yeni nesil tüketici davranışı tarımda da yükseliyor. Bu tüketiciler, diğer dijital tüketim alışkanlıklarında edindikleri deneyimi talep ediyor. Öte yandan temiz, sürdürülebilir ve yerli üretime önem veriyor.

• **Blockchain teknolojisi:** Blockchain teknolojisi, tarım sektöründe gıda tedarik zincirinin optimizasyonunu sağlayarak gıda kaynaklarının izlenebilirliğini, gıda güvenliğini ve verimliliğini artırıyor. Taşınan yükleri, taşıma sırasındaki geçiş noktalarını ve temel bilgileri taşıyıcılara iletiyor ve ürünün kalitesini, fiyatını, yerini ve ilgili adımları düzenli olarak kaydediyor. Bu sayede çiftçilere malları uygun fiyatlarla satma, sigorta süreçlerini kolaylaştırma ve işlem ücretlerini düşürme konusunda yardımcı oluyor, küçük çiftçilerin pazara girmesine imkan sağlıyor.

TOPRAK SAĞLIĞI VE GIDA GÜVENLİĞİ

Dünya Tarım Örgütü, sürdürülebilir toprak yönetimi ile tarımda %53 daha fazla verim alınabileceğini belirtiyor. Artan dünya nüfusu göz önünde bulundurulduğunda, elimizde kalan tarımsal alanlardan mümkün olduğu kadar fazla faydalanmak önem arz ediyor.

Çiftçiler, verimli toprakların üretken çiftlikler anlamına geldiğinin farkında ve toprak ıslahı, gece sulama, koruyucu bitkiler, doğrudan ekim gibi son zamanlarda daha da popülerlik kazanan metotları kullanıyor. Toprağın yenilenmesine odaklanan; çiftçilerin mahsul verimlerini sürdürmelerine, su tutma ve bitki alımını iyileştirmeye ve çiftlik karlılığını artırmaya odaklanan tarım ve otlama uygulamalarına rejeneratif tarım deniyor. Çiftçiler, bir yandan da bu tarım uygulamalarını, ellerindeki alanı bir sonraki kuşağa bırakabilmek açısından önemli görüyor.

Toprak sağlığı, iklim değişikliği açısından da kritik. Toprağın, her yıl dünyadaki fosil yakıt emisyonunun %25'ini temizlediği belirtiliyor. Bazı hükümetler ve özel şirketler, çiftliklerde toprak sağlığını iyileştirmek için gereken mali yardımı sağlayan hibe destekleri veriyor. Bazı ülkelerde ise çiftçilere, sahip olduğu toprakların atmosferden temizlediği karbon miktarı için doğrudan ödeme yapılıyor.

SUYUN KULLANIMI

Hali hazırda dünyanın bazı bölgelerinde karşı karşıya kalınan ve gelecekte küresel bir problem olarak karşımıza çıkması öngörülen su krizi sebebiyle suyun hangi sektörde kullanılırsa kullanılsın, daha verimli şekillerde kullanılması önemli bir gündem maddesi. Çiftçiler, sürdürülebilirliğin yanı sıra, çiftlik karlılığını artırmak için de sudan tasarruf etmeye çalışıyor. Dünya tarım örgütü, üretimde su verimliliğinin nasıl artırılacağına dair birkaç yöntem öneriyor.

Bunlardan bazıları: gün ortasında sulamadan kaçınılarak doğrudan buharlaşmanın azaltılması ve üstten serpmeye yöntemiyle sulamak yerine bitkilerin kökten sulanması, çıplak topraktan buharlaşmanın azaltılması, yabani ot kontrol yöntemlerinin uygulanarak otların terlemesinin azaltılması, ekim ve dikim yaparken bölge için en uygun ve pazarlanabilir ürünlerin seçilmesi, ekim/dikim ve hasat için en uygun zamanlamanın seçilmesi, toprağın yapısına ve üretime en uygun şekilde toprağın işlenmesi, toprağın tuz oranının gözetim altında tutulması ve hava koşullarını ve bitki büyüme aşamalarını dikkate alarak doğru miktarlarda sulama yapılması.

DİKEY TARIM

Bazı kaynaklar dikey bir çiftlikte üretim yapmanın geleneksel tarıma kıyasla 3 ila 5 katı maliyetli olabileceğini tahmin etse de dikey tarımın birçok avantajı var. Örneğin, geleneksel tarımda toprak yılın belli zamanları ürün verirken, dikey tarımla yıl boyunca mahsul alınacağı için daha yüksek verim potansiyelinden söz edilebiliyor. Dikey tarımın belki de en önemli avantajlarından biri, kentlerin içerisinde de yapılabilir olması. 2050 yılında 3 kişiden 2'sinin şehirlerde yaşayacağı varsayımıyla, dikey tarım, kent sakinlerinin kendilerine yalnızca birkaç kilometre uzaklıkta bulunan dikey çiftliklerden taze ürün satın alabilmesini vad ediyor. Geleneksel tarımla üretilen ürünler ise çoğunlukla yüzlerce kilometre yol kat ederek şehirlere ulaştırılabiliyor. Dikey tarımın bir diğer avantajı ise, tarımsal ürünlerin kontrollü ortamlarda yetiştirilmesiyle geleneksel ürünlere göre daha az pestisit ve daha az su gereksinimine sahip olması.

KENT BOSTANLARI

Dünya nüfusunun büyük bir kısmının kentlerde yaşaması, deneyimlenen insani ve ekonomik krizler ve iklim krizi, kentlilerin beslenmesine ilişkin gündemleri öne çıkarıyor. Bu gündemlerden doğan yenilikçi metotlardan biri ise kent bostanları. Kent bostanları, şehirlerin içinde, şehir sakinlerinin gıda ihtiyaçlarının bir kısmını karşılamak için oluşturulmuş üretim alanlarını ifade ediyor. Kent bostanlarının amaçları arasında tarımın önemini şehirli taraftarından anlaşılması ve şehir sakinlerinin üretimle buluşturulması, şehirde yaşayanların daha taze, güvenli ve sağlıklı gıdaya erişebilmesi, şehirlerin öngörülemez doğal ve beşeri koşullara karşı daha dayanıklı hale gelmesi yer alıyor.

AGROEKOLOJİK TARIM

Agroekolojik tarım, endüstriyel tarım veya iyi tarım gibi uygulamalardan uzaklaşan, yalnızca organik tarımla da ifade edilemeyen bir tarım yaklaşımı. Agroekolojik tarım; organik tarım, permakültür, koruyucu tarım gibi çeşitli uygulamaları içeren bir çatı yaklaşım olarak değerlendiriliyor.

Agroekolojik tarımı en kısa şekilde anlatmak gerekirse mısır üretiminden örnek verilebilir. Endüstriyel uygulamalarda, bir mısır tarlasındaki mahsulleri zararlı böceklerden uzak tutmak için ilaçlama, agroekoloji yaklaşımına göre zehir olarak tarif ediliyor. Agroekolojik tarım kimyasal maddeleri kullanmadan, mısır sıralarının arasına zararlı böcekleri kaçırarak bir bitki türü, tarlanın çevresine ise zararlı bitkileri çekecek bir bitki türü ekerek tarla içinde böceklerden kurtulmanın mümkün olduğunu söylüyor. Çoklu ürün (polikültür), kardeş bitkiler, hayvancılıkta bütünlüştürme, nöbetleşme, ara ürün gibi uygulamalar, agroekolojik tarımın sahiplendiği uygulamalar arasında yer alıyor.

Agroekolojik tarım, aynı zamanda gıdaların üreticiden tüketiciye aracsız ulaşması gerektiğini, yerel üretimin ve tüketimin esas olması gerektiğini savunuyor.

VERMİKÜLTÜR

Vermikültür, solucanlar vasıtasıyla organik atıkların gübreye dönüştürülmesi anlamına geliyor. Vermikültür, topluma ve üreticiye hem atık yönetimi anlamında katkı sağlıyor, hem atıklara ekonomik bir değer kazandırıyor hem de kimyasal gübrelere bir alternatif teşkil ederek sürdürülebilirliğe katkı sağlıyor. Endüstriyel boyutta gübre üretimi için dayanıklı ve çalışkan özel bir solucan türünün kullanılması gerekiyor.

PERMAKÜLTÜR

Permakültür, gıda sisteminin bütüncül bir şekilde ele alınması anlamına geliyor. Üretime doğa ve insan çevrelerinden bakılmasını, "daha çok" için kısa süreli ve düşüncesizce adımlar yerine uzun süreli ve sürdürülebilir adımlar atılmasını destekliyor. Doğanın ve insanın ancak bu şekilde bir arada var olabileceğini savunuyor ve eğer bu prensipler benimsenirse herhangi bir dış etken olmadan kendi kendine yetebileceğini söylüyor. Permakültür, doğaya rağmen üretimi değil, doğayla birlikte var olmayı esas alıyor.

EKOLOJİK TARIM

Ekolojik tarım, gıda üretiminin kimyasal gübreleme, ilaç, herbisit, pestisit, hormon kullanımı gibi uygulamalardan arındırılmasını esas alan bir yaklaşım. Uzun yıllardır tarımda kullanılan bu tür kimyasalların, insan ve hayvanların sağlığında hasarlara yol açtığı, bağışıklıklarının düştüğünün ve hatta genetik bozulmalara sebep olduğunun keşfedilmesiyle ekolojik tarım dünya çapında ilgi görmeye başladı. Bahsi edilen kimyasal müdahaleler yerine tarımda doğayla bütüncül, sürdürülebilir, insan ve hayvanların sağlığına, doğaya zararı olmayan uygulamaların kullanılması gerektiğini savunuyor.

“İYİ TARIM UYGULAMALARINI SOSYAL BELEDİYECİLİKTE BİRLEŞTİRDİK”

Bozkurt'taki tarımsal üretim modelinizden bahsedermisiniz? Bu dönemde tarımsal faaliyetlerin sürmesi konusunda acil tedbirler aldınız mı?

BİRSEN ÇELİK: Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki biz, Türkiye'de ÇKS (Çiftçi Kayıt Sistemi) belgesi olan ilk ve tek belediyeyiz. Bozkurt Belediye'si olarak, ÇKS üyesi olmamız, bize çok ciddi avantajlar sağladı. Denizli ilimiz, 2014 yılında Büyükşehir statüsü alınca, köylerden mahallelere dönen alanlardaki köy tarlaları Belediyemize devredildi. Biz bu tarlalarımızı gündelik gelir kazanımları hevesiyle satmadık. Buraları iyi tarım uygulamalarını ve sosyal belediyecilik anlayışıyla bütünleştirdik ve işlevsel, üretken, sürdürülebilir bir gelir kaynağı oluşturduk. Hemen her mahallemizde bulunan bu tarlalarımızı nasıl kullanmamız gerektiği yönünde uzman bilgisi almak için belediyemizde bir ziraat mühendisi istihdam ettik. Ardından bu tarlalarımızda toprak analizleri yaptırıldı. İklimin ve toprağın ceviz ve badem ağaçları için çok elverişli olduğunu tespit ettikten sonra, bu tarlalarımıza ceviz ve badem ağaçları diktik. Mahalle halkımızla sözleşme imzaladık. Onlar bahçelere baktı, biz de elde edilen tüm geliri onlara teslim ettik. Bu yıl yine bahçelerimizden elde edeceğimiz tüm gelirleri, zor durumda olan çiftçilerimiz ve işten çıkarılan vatandaşlarımızla paylaşacağız. Şu an geçen yıl ekilen ürünleri yiyoruz. Ancak bu yıl çoğunluğu çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşan insanların yaşadığı ilçemizde birçok çiftçimiz virüs salgınından dolayı tarlalarını süremedi. Elbette bu durum ülkemizin genelinde de böyledir. Biz de Bozkurt Belediyesi olarak geleceğe yönelik olası bir gıda temini sıkıntısı yaşanabilmesi durumunda, vatandaşlarımızın bundan etkilenmemesi adına bir dizi çalışma başlattık.

Bu çalışmalarımızın başında belediyemize ait 60.000 m²'lik tarlarımıza nohut ekimi geliyor. Bunun için "Askan" cinsi 900 kilo nohut tohumu kullandık. Buradan temmuz ayında 9 ton nohut almayı bekliyoruz. Bu nohutları evvela ilçemizde tüm ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza ücretsiz dağıtacağız. Kalan nohutlarımızı kooperatifler aracılığıyla satıp elde ettiğimiz geliri yine ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız için kullanacağız. Yine 30.000 m² tarlarımıza kekik ve 60.000 m²'lik tarlarımıza da susam ekimine başladık. Aynı şekilde buradan elde ettiğimiz gelirleri yine ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız için kullanacağız. Ürünlerimizin satılması konusunda da hiçbir sıkıntımız yok. Cumhuriyet Halk Partili 11 Büyükşehir Belediyemizin "alım garantili" ürünlerini ekiyoruz. Aynı zamanda ilçemizde bütün park bahçe işlerini temizlik ve düzenleme haricinde askıya aldık. Artık çiçek değil, her yere meyve ağaçları dikiyoruz. İlçemizin dört bir yanına meyve ağaçları dikiyoruz. Şimdiden iki büyük "Kapama Meyve Bahçesi" yaptık. 1.500 m²'lik alana 51 Hünnap ve 2.000 m²'lik alana da 60 erik fidesi diktik. Yeni yerlerimizi belirledik ve fide siparişinde bulunduk. Fidelerimiz geldikçe dikim işlemlerimizi sürdüreceğiz. Bu ağaçlarımızda olgunlaşacak olan meyvelerimizi de yine vatandaşlarımız ücretsiz temin edeceklerdir.

Kriz sürecinde ve kriz sonrası dönemde çiftçiliğin daha verimli hale gelebilmesini ve çiftçilerin süreçten daha az etkilenmelerini sağlamak adına tarım çalışanlarına ne tür destekler verdiniz, ne tür kolaylaştırıcılar sağladınız?

BİRSEN ÇELİK: Öncelikle kriz olsa da olmasa da her yıl çiftçilerimizin tarım yollarını ve sulama kanallarını belediyemiz iş makineleriyle açıyoruz. Yine belediyemize ait tarım kantarımızdan ilçemizde yaşayan çiftçilerimizi ücretsiz faydalandırıyoruz. Belediye olarak temin ettiğimiz "mobil selektör" (tohum eleme) makinemizi bütün mahallelerimize götürüp, vatandaşlarımızın tohum eleme işlemlerini yine ücretsiz bir şekilde yapıyoruz. Yine şu an arazimizi belirledik ve "Yerli Tohum Bankası" için çalışmalara başladık. En kısa sürede tohum bankamızı da çiftçilerimizin hizmetine sunacağız.

Hayvancılıkla uğraşan besicilerimiz için bu hafta belediye olarak büyük bir projeyi hayata geçiriyoruz. İlçemizde ikamet eden 11 veteriner hekimimiz ile toplantı yapıp hayvancılıkla ilgili fizibilite raporu hazırladık. İlçemizde yaklaşık 1.000 ahır bulunmakta. Belediye olarak bu haftadan itibaren her ahırımız için bir büyükbaş hayvanın suni döllenme masrafını biz karşılayacağız. Yine özellikle yaz aylarında koyun kırpma konusunda vatandaşlarımız büyük zorluk çekmekte ve bu işin maliyeti besicilerimizin belini bükmekte. Belediye olarak koyun kırpma makinesi alıp ilçemizde koyun besiciliği yapan tüm vatandaşlarımızın belediye olarak koyunlarını biz kıracağız. Bu müjdeyi de ilk buradan duyurmuş olalım.

Bölgenizdeki tarımsal faaliyetlerin sürmesini, krizden daha az etkilenmesini ve kriz sonrası dönemde verimli hale gelebilmesini sağlamak adına ne tür uygulamalar yapmayı, ne tür projeler geliştirmeyi planlıyorsunuz?

BİRSEN ÇELİK: Türkiye'de ilk olacak büyük bir proje için Güney Ege Kalkınma Ajansı'na 29 Mayıs tarihinde proje dosyası teslim ettik. Projemizin adı, "Tarım ve Hayvancılık Akademisi." Bu projemizdeki öncelikli hedefimiz, ilçemizde başta Belediyemize ait tarımsal alanlarda çalışacak (öncelikle boşanan ve geliri olmayan kadınlarımız) bilgili ve deneyimli kişiler yetiştirerek onlara istihdam sağlamaktır. Her yıl sadece belediyemize ait ürünlerimizin bakımı ve toplanması için en az 60 kadın çalışana ihtiyaç duymaktayız. Biz de bu açığımızı kapatmak ve ilçemizdeki ihtiyaç sahibi kadınlarımıza tarımsal alanda istihdam yaratabilmek amacıyla vatandaşlarımızın tarım ve hayvancılık konusunda bilgi sahibi olabilecekleri bu akademiyi kuruyoruz.

Bu projedeki diğer önemli amacımız da ilçemizde bulunan 4 büyük besihane işletmesine bilgili ve deneyimli personel yetiştirmektir. Bu besihanelerimiz de projemizin iştirakçileri olarak böyle bir uygulama sonrası yetiştirilecek olan deneyimli personellerin besihanelerinde istihdam edebileceklerini belirttiler. Böylece hayvancılık alanında ilçemizde ciddi bir istihdam açığını kapatmış olacağız. Bu projedeki bir diğer amacımız da genç işsizlerimizdir. Onların da eğitimlerden faydalanmasını sağlayarak tarım topraklarımızın çürümeye terk edilmemesi ve kendi kendine yetebilir bir ilçe oluşturarak, ürünlerde

ilçe belediyelerinin de bu alanda projeler üretmesi kaçınılmaz hâle gelmiştir. Kuşadası sadece turizm gelirlerine bağlı olarak yaşayan bir kent değil. Küçük ve orta ölçekli aile işletmelerinin üretim gücünün artırılması ile sağlıklı gıda üretimi alanında, istendiği takdirde, büyük verim alabileceğimizi gördük. İşte bu amaçla, günümüze destek, geleceğe yatırım olacak yeni projemizi hayata geçirdik.

Adabahçe'den elde edilecek ürünler özel olarak tasarlanan AdaMarket Ekspres araçları ile belirli gün ve saatlerde özel durak alanlarında vatandaşlara taze ve ekonomik bir biçimde ulaştırılacak. AdaMarket Ekspres araçları ile 15 çeşide kadar sebze ve meyvenin yanı sıra kadınlar tarafından evde üretilen tarhana, reçel, erişte gibi ürünler ve bölgeye ait zeytinyağı, bal ve baharatlar da vatandaşların ayağına götürülecek.

Üreticilerden günlük olarak alınacak olan ürünlerin hijyenik ve taze bir biçimde vatandaşa ulaştırılacağı proje ile küçük ve orta ölçekli aile işletmeleri de üretime kazandırılmış olacak.

Bölgenizdeki tarımsal faaliyetlerin sürmesini, krizden daha az etkilenmesini ve kriz sonrası dönemde verimli hale gelebilmesini sağlamak adına ne tür uygulamalar yapmayı, ne tür projeler geliştirmeyi planlıyorsunuz?

ÖMER GÜNEL: Kuşadası Belediyesi olarak üretim öncülüğünü üstleneceğiz. Üreticilere liderlik edecek, kooperatifleri güçlendirecek ve onları üretime teşvik edeceğiz. Üretime kazandırılacak her karış toprak için tohum, fide hatta gübre desteği sağlayacağız.

Kuşadası Belediyesi; kentin çeşitli noktalarında özel tarım arazileri oluşturarak buralarda yerli tarım yapacak. Buradan çıkacak ürünler direkt olarak Kuşadalı vatandaşlarımıza ulaşacak. Yerli üretimin doğal bereketini vatandaşlarımızın ayağına getireceğiz. Toprağı seven herkesi ona sarılmaya ve üretime katılmaya davet ediyorum.

Haftanın Röportajı /1

“BİRSEN ÇELİK”

Bozkurt Belediye Başkanı

artı değer yaratıp bu sayede yeni iş alanlarının oluşmasına da katkı sağlamayı amaçlıyoruz.

Bir diğer amacımız da bilgi ve bilime dayalı bir akademik eğitim ve uygulama ile tarım ve hayvancılık faaliyetlerinden alınabilecek verimi maksimum seviyeye çıkarmak ve bu sayede bu sektörlerde çalışan 1344 çifti ve 800 besici vatandaşımızın gelir seviyelerini arttırmaktır. Böylelikle artık dünya gündemine girmiş olan ve bundan sonraki yaşam biçimimizi de ziyadesiyle etkileyeceği aşikar olan salgın gündeminden, başta dezavantajlı olmak üzere, vatandaşlarımıza bir çeşit "kurtuluş reçetesi" sunmak istiyoruz.

“KUŞADASI KENDİ KENDİNE YETEN BİR KENT OLACAK”

Yerli üretimi ve sağlıklı gıdaya erişimi önemsiyorsunuz, bu kapsamda ne tür çalışmalar gerçekleştiriyorsunuz? Pandemi dönemi ilçedeki tarımsal faaliyetleri nasıl etkiledi?

ÖMER GÜNEL: Vatandaşların sağlıklı gıdaya aracı ulaşmasını, bir yandan da küçük ve orta ölçekli aile işletmelerinin desteklenmesini önemsiyoruz. Bu kapsamda Kuşadası Belediyesi olarak yerel tarımsal üretimin geliştirilmesi amacıyla yerli fideler ile üretime başladık ve belediyeye ait arazileri üretime açtık.

"Toprağa Sarıl, Üretime Katıl" sloganı hayata geçirdiğimiz "Adabahçe" projemiz kapsamında ilk aşamada Belediyemize ait Türkmen Mahallesi Değirmendere mevkinde bulunan 21 dönümlük araziye domates, biber, patlıcan, salatalık, acur gibi yerel ürünlerin fidelerini dikiyoruz.

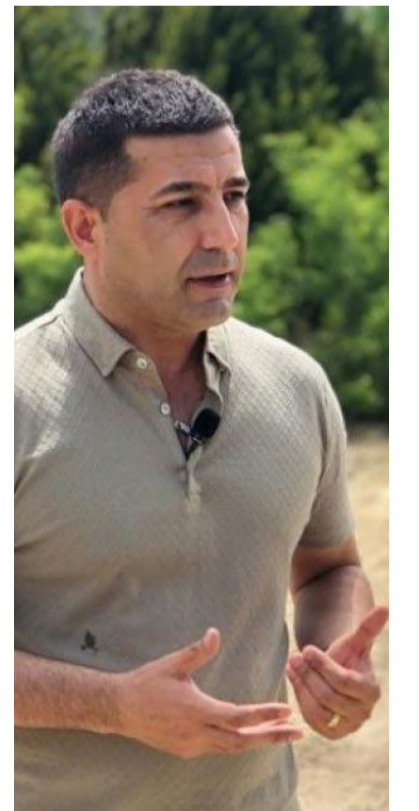
Bu başlangıç öyle bir adım ki hem kentimiz hem de ülkemiz adına ayağa kalkmanın, kendi kendine yetebilmenin ve bereketin sembolü olacak. Kuşadası yalnızca turizm ile değil; toprak, tarım ve üretim ile anılmaya başlayacak. Covid-19 pandemisi gıda üretiminin ve tedarikinin ne kadar önemli olduğunu hatırlattı. Son 5 yılda büyükşehir belediyelerinin tarımsal alanda yaptıkları projelere halkın ilgisi ve desteği giderek artıyor.

Bunun en büyük örneği Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu tarafından hayata geçirilen ve şu anda 2 ilde 13 şubesi olan Ege Et projesidir.

Haftanın Röportajı /2

“ÖMER GÜNEL”

Kuşadası Belediye Başkanı

“ARAŞTIRMA VE İŞBİRLİĞİNE DAYALI KIRSAL KALKINMA MODELİ”

Pülümür’de arıcılık konusunda örnek çalışmalar gerçekleştiriyorsunuz. Arıcılığa yönelme süreciniz nasıl oldu?

MÜSLÜM TOSUN: İlçemiz Karadeniz’i güneye bağlayan ana yol üzerinde bulunuyor. Su kaynaklarının çok olması ve geniş meralarının bulunması nedeniyle de arıcılık, hayvancılık, meyvecilik kısmi olarak da tarıma elverişli bir konumda. 1980 yılları öncesinde 30.000 civarında bir nüfusa sahip iken bugün kü nüfusumuz 3375’e kadar düştü. Pandemi süreci de gösterdi ki önümüzdeki süreçte özellikle kırsalda doğru planlama, doğru üretim yapılması kaçınılmaz olacak. Bu bağlamda bizler de belediye olarak daha önceden Pülümür ilçemizde tarıma hayvancılığa ve arıcılığa yönelik çalışmalarımızı planlamaya çalışmaktaydık. İlk olarak işe mevcut durumumuzun net bir fotoğrafını çekerek başladık. Kırsal Kalkınma uzmanı arkadaşlarımızın öncülüğünde merkez ve tüm köylerimizde mevcut durum tespitinde bulunarak hayvan sayısı, arı mevcudu, meyve çeşitliliği, tarıma elverişli alanları ve bu işlerle uğraşan üreticilerimizin tespitini sağladık. Amacımız doğru ürün konusunda bilgilendirme, işbirliğine öncülük etme, eğitimler verme ve bölgesel ürünleri öne çıkarmayı sağlamaktı. Örneğin bu çalışmalar sonucunda ceviz türünün bölgemize ait bir tür olduğu tespit edildi. İlimizdeki en büyük büyükbaş hayvan üreticilerinin ilçemizde olduğunu, ilçemizdeki en önemli geçim kaynağının da arıcılık olduğu sonuçlarını elde ettik.

Bu kapsamda da bir yine örnek bir kooperatifçilik modeli geliştirdiniz, bu süreçten de bahsedebilir misiniz?

MÜSLÜM TOSUN: En önemli geçim kaynağı olan arıcılıkla ilgili neler yapılabilir konusunda üretici ile birlikte karar vermek istedik. Bu kapsamda üreticiler ile çalıştaylar düzenledik, fikir alışverişinde bulunduk. Çalıştayların sonucunda da Pülümür Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’nin kurulmasını sağladık. Kooperatif üreticileri kendi aralarında almış oldukları prensip kararlar doğrultusunda bal üretimine geçiş tarihinden sonra ilaç ve şeker kullanımı konusunda çapraz denetimleri kendi içlerinde yaparak kaliteli üretim yapmayı hedeflediler. Üretim sonrasında Ege Üniversitesi’nde ürettikleri balların tahlillerini yaptılar ve bu işlemler sonucunda tahlil sonuçlarıyla da onaylandığı üzere piyasaya son derece kaliteli bir balın üretimini sağlamış oldular.

Arıcılık faaliyetlerinin sürmesini, verimli hale gelebilmesini sağlamak adına ne tür uygulamalar yapmayı, ne tür projeler geliştirmeyi planlıyorsunuz?

MÜSLÜM TOSUN: Önümüzdeki süreçte arıcılığı bölgede iş alanı olarak geliştirmeyi hedeflemekteyiz. İlçemizdeki bitki envanter çalışması çeşitliliğinin tespit edilmesi ile ilgili Kırsal Çevre ve Orman Sorunlarını Araştırma Derneği, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi, Eczalık Üniversitesi Herbaryumdaki uzmanlar ile bir çalışma başlattık. Yapacağımız çalışma sonucunda arıcılık için bir havza oluşturmayı ve marka değerini öne çıkarmayı hedefliyoruz. Önümüzdeki süreçte hayvancılığı da planlayarak kooperatif ile örgütlenmeyi sağlamak istiyoruz.

Bakir olan bölgemizde doğru planlama yaparak doğru ürünleri üreterek büyükşehirlerdeki kooperatifler üzerinden tüketicilerimize sunmayı amaçlıyoruz.

Haftanın Röportajı /3

“MÜSLÜM TOSUN”

Pülümür Belediye Başkanı

“EMEKTEN YEMEĞE”

Pandemi sürecinde tarımsal faaliyetlerin sürmesi konusunda ne gibi tedbirler aldınız, ne tür uygulamaları hayata geçirdiniz?

HALUK BOZDOĞAN: Tarsus Belediyesi olarak dünyamızı etkileyen pandemi sürecinde bir tarım kenti olan Tarsus’un bu olumsuz tablodan olabildiğince az pay alması ve çiftçimizin desteğimizi hissetmesi için kayıtlı tüm çiftçilerimize ulaştık.

Ellerinde salgın sürecinden ötürü değerlendirilemeyen tarımsal ürün kalmamasını hedefledik. Aynı zamanda çiftçimizden aldığımız ürünleri ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızla buluşturularak maksimum fayda sağlamayı amaçladık.

Bu süreç içerisinde belediyemizde görevli ziraat mühendislerimiz sahaya inerek vatandaşlarımıza ulaştı, çiftçimize teknik destek vermeye gayret etti ve etmeye devam ediyor. Çiftçilerimizden satın alınan tüm ürünler her gün düzenli olarak 3 mahallemize kapı kapı dağıtılıyor ve bu sayede hem çiftçilerimizin hem de vatandaşlarımızın ihtiyaçları karşılanmış oluyor.

Bu süreçten daha az etkilenmelerini sağlamak adına bölgenizdeki vatandaşlara ve tarım çalışanlarına ne tür kolaylaştırıcılar sağladınız, ne tür uygulamalar gerçekleştirdiniz?

HALUK BOZDOĞAN: Süreç boyunca hem vatandaşlarımıza hem de çiftçilerimize moral olması amacıyla tarladan halka direkt dağıtılan alımlar yanında, “Emekten Yemeğe” projesini hayata geçirdik.

Proje kapsamında fide dağıtımı gerçekleştirdik. Küçük çaplı dahi olsa vatandaşımızın üretimin içine dahil olmasını, üretmenin, toprakla buluşmanın, kendi yetiştirdiğini tüketmenin lezzetini fark ettirmeyi amaçladık. Oldukça da büyük bir memnuniyetle geri dönüşler aldık. Aynı zamanda tarım işçilerimize olumsuz etkilendikleri salgın sürecinde bir nebze de olsa faydalı olabilmek adına gıda kolisi, dezenfektan ve maske kitleri teslim ederek, bu süreci hasarsız atlatmaları adına yardımcı olmaya gayret gösterdik.

Bölgenizdeki tarımsal faaliyetlerin sürmesini ve verimli hale gelebilmesini sağlamak adına ne tür uygulamalar yapmayı, ne tür projeler geliştirmeyi planlıyorsunuz?

HALUK BOZDOĞAN: Üretmenin ve tarımsal verimliliğin değerinin bir kere daha anlaşıldığı pandemi sürecinde belediyemiz bünyesinde bulunan arazilerin üretime kazandırılması amacıyla birçok proje geliştirdik.

“Biyodinamik Tarım Çalıştayı” düzenledik, bölge tarımında etkili kurum yetkilileri ve konusunda uzman akademisyenler ile gerekli görüşmeleri sağladık. Tarsus Belediyesi olarak, kendimize ait tarlalarımızın, arazilerimizin üretime açılması, boş arazi bırakılmaması ve toprağın suyun sürdürülebilirliği, insan sağlığı ve ekolojik dengenin korunması en önemli önceliklerimiz arasında.

Kendimize ait arazilerde Tarsus’a özgü bitkilerin yetiştirilmesi, endemik türlerin araştırılması, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliğinin faaliyete geçmesi ve elde edilen ürünün yine kendi bünyemizde değerlendirilerek pazara sunulması üzerine çalışmalara başladık.

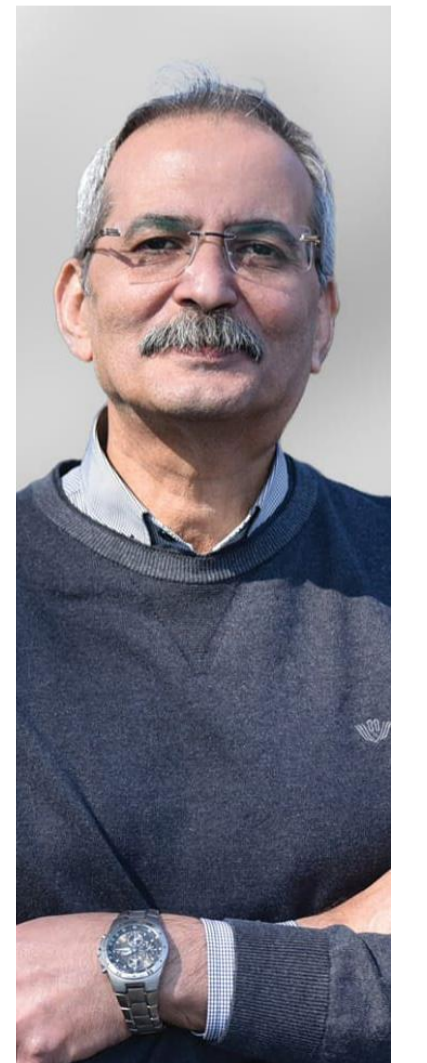
Tüm bu sürece de Tarsuslu kadınlarımızın dahil edilmesi hususunda adımlar attık. Aynı zamanda toprak analizinin önemine, toprakta oluşan bitki besin elementi eksikliği ya da obez beslenmenin üretime olan zararına, gereksiz ve bilinçsiz gübre kullanımının üreticiye masrafına ve üretim döngüsüne olan zararına dikkat çekmek amacıyla Tarımsal Analiz Laboratuvarı Projesi’nin çalışmalarına başladık.

Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü olarak hedefimiz bundan sonraki süreçte belediyemize ait tarlalarımızı tarımsal üretim için kullanmak, çiftçimize öncü olmak, yenilikler hakkında bilgi vermek, sürdürülebilir tarımsal yöntemler konusunda gereken teknik desteği sağlamak, insanı sağlıklı kılmak için gıdayı sağlıklı üretmeye teşvik etmek ve ekolojik dengeyi korumak için mücadele etmektir.

Haftanın Röportajı /4

“HALUK BOZDOĞAN”

Tarsus Belediye Başkanı

“ÇAYIMIZ TARLADA KALMASIN”

Pandemi sürecinde tarımsal faaliyetlerin sürmesi konusunda ne gibi tedbirler aldınız, ne tür uygulamaları hayata geçirdiniz?

ERCÜMENT Ş. ÇERVATOĞLU: Öncelikle ülkemizin gerek salgınlara karşı mücadeledeki direnci, gerekse gelişmişlik düzeyinin ilerlemesinin temel kaynağının geleneksel tarım olduğuna inanarak, bu alanla ilgili meslek kuruluşlarıyla birlikte çalışmalar yürütmeyi hedefledik. Bölgemizin tarımsal ürünü çay. Çay tarımının pandemiyle birlikte belirsizliği bizleri bu alanda halkımızın karşılaştığı sorunların çözümüne ilişkin adımlar atmamıza seferber etti. Çay tarımını genel anlamıyla küçük aile tarımı olarak tanımlayabiliriz. Bu özelliğinden dolayı çay hasadını genellikle aileler içiçlik destekleriyle yürütmektedirler. Birçok çay üreticisi ise metropol kentlerde yaşamakta olup çay sezonunun başlangıcıyla memleketlerine dönmektedirler. Ancak yaşanan salgın nedeniyle seyahatler kısıtlanınca, gerek işçilikler gerekse yarımcılık sisteminde sorunlar yaşanmaya başlandı. Buna ilişkin olarak toplumcu belediyeçilik anlayışıyla birlikte ‘Çayımız tarlada kalsın’ ifadesiyle hem istihdam hem de imece kültürümüzü harmanlayarak bir proje geliştirdik. Gençlerimizin yaşamsal kaygılardan ve sosyal güvencesizlikten kaynaklı olarak uzaklaşmış oldukları tarım alanına yeniden yönlendirilmesini sağlamak da bizlerin bir göreviydi. Fındıklı Belediyesi, Fındıklı Kent Konseyi, Fındıklı Ziraat Odası ve Fındıklı Muhtarlar Derneği olarak çay tarımının sürdürülebilmesi amacıyla üreticiden kg birim fiyatlı ürünlerini alarak özellikle gençlerimize ve halkımıza istihdam sağlamak amacıyla sosyal güvenceli olarak çalışma olanağı sağlamaya çalıştık.

Çay sezonu genellikle Mayıs ayında başlar Ekim ayına kadar sürer. Bu süre içerisinde 3 kez ürün alınır. Ve süreklilik arz eden bir ücret girişi olur üreticilerimize. Yaşadığımız salgından dolayı gerek işçilikte, gerekse yarıcı bulmada bölgemizde önemli sorunlar yaşanacağını öngörerek atalarımızın yaptığı gibi tüm üreticilerimizin tarlalarında üretime katılmasını arzuladık. Ancak tarımdan geçinemeyen toprak sahipleri özellikle kentlere göç etmektedir. Ayrıca gençlerimizin iş bulma umuduyla metropollere göç etmeleri de ayrı bir sorun. Göç etmeyen gençlerimizin veya yurttaşlarımızın sosyal güvenlikli de yoksun kalmaları ile işsizlik sorunu başka bir dert. Belediye başkanı seçildiğinizde en çok zorlandığınız konu nedir diye sorsanız hiç tereddüt etmeden iş taleplerine cevap vermek diye yanıtlarım. Çay tarımının yanında genel anlamda sebze ve meyvecilik alanında da geleneksel doğal tohumlarımızın yarınlarmıza taşınmasını önemseyerek 7 dönüm arazide ‘Meci Tarım Parkı’ ile 19 Mayıs tarihinde bir yurttaşımızın kullanım hakkını verdiği 5 dönüm arazide ‘Gençlik Tarım Parkı’nı’ üretim alanlarımız olarak belirledik. İki bölgede sera alanlarımızı oluşturarak sebze yetiştirmeye başladık ve halkımıza öncül olmaya çalıştık.

Bu kapsamda oluşturmuş olduğumuz arazilerimizde tarımsal üretim gerçekleştirerek, halkımızın daha ekonomik olarak tarımsal ürünlere ulaşmasını hedeflemekteyiz. Belediyemizin öncülüğünde kurucularını tamamen kadınların oluşturduğu ‘Meci Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’ni kurduk ve bu çatı altında köylerimizde ürettiğimiz ürünlerin halka sunulmasını sağlayacağız.

Bölgemizdeki tarım çalışanlarına ne tür destekler verdiniz, ne tür kolaylaştırıcılıklar sağladınız?

ERCÜMENT Ş. ÇERVATOĞLU: İlçemiz küçük bir belediye. Bizler çiftçimize maddi olanaklar sağlayabilecek veya destek programları hayata geçirebilecek bütçelere sahip değiliz. Ancak belediyemizin gönüllü danışmanları var. Ekoloji ve tarım alanında Uzman Abdullah Aysu bizlere gönüllü destek vermektedir. Öncelikle tarım alanında uğraşmak isteyen kadınlarımıza yönelik ve genel olarak halkımıza eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yürüttük. 2019 Ekim ayında geleneksel tohumlarımızın saklanması ve geleceğe taşınması amacıyla zehirsiz tarlalar ve zehirsiz tarım alanında bilgilendirme toplantıları gerçekleştirdik ve Ziraat Odası’yla birlikte çalışmalarımızı ortaklaştırdık. 2019 yılından itibaren hazırladığımız ve Nisan 2020 tarihinde gerçekleştirmeyi planladığımız ancak salgından dolayı ötelediğimiz Uluslararası Ekoloji Tarım ve Çay Sempozyumunun bölgemize katkıları çok önemli olacaktı. Ancak biz çalışmalarımızı sürdürmeye ve geleneksel / doğal tarımımızın yeniden kazanılabilmesi için adımlarımızı atmaya devam etmeye karar verdik. Bu kapsamda Fındıklı Ziraat Odası ile birlikte geleneksel doğal tohumlarımızdan 100.000 fide üretmeye karar verdik ve bu fideleri 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Gününde halkımıza ücretsiz olarak dağıttık. Dışarı çıkmaları yasak olan 65 yaş üstü yaşlılarımıza ise 19 Mayıs günü Gençlik Meclisimiz fide dağıtımını gerçekleştirdi.

Bölgemizdeki tarımsal faaliyetlerin sürmesini ve verimli hale gelebilmesini sağlamak adına ne tür uygulamalar yapmayı, ne tür projeler geliştirmeyi planlıyorsunuz?

ERCÜMENT Ş. ÇERVATOĞLU: Bizler sosyal, toplumcu belediyeçilik anlayışıyla yönetimimize halkımızın katılımını önemsemekteyiz. Bu kapsamda tüm çalışmalarımızı MECİ (İMECE) anlayışıyla sürdürmekteyiz. MECİ; yardımlaşmaktır, paylaşmaktır, barıştır, kardeşliktir, üretimdir, aydınlık yarınlarmızdır, sözün, yetkinin, kararın ve iktidarın halkta olmasıdır. MECİ karşılık beklemeden insanlık adına, doğamız yararına insanlığa hizmet etmektir. Bu bakış açısıyla öncelikle kooperatifleşerek üretimde dayanışmayı büyütme çalışmaktayız. Hayvancılık alanında, geleneksel meyvelerimizin hem kurutulmuş hem de işlenerek (pekmez vb.) halkımıza sunulması ve küçük üreticilerimizin ev ekonomilerine katkıda bulunmak amacıyla çalışmalar yürütmekteyiz. Oluşturduğumuz MECİ Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile birlikte köylerimizde üretilen ürünlerin Halk Market anlayışıyla kentlerimizde yaşayan yurttaşlarımıza sunulmasını hedeflemekteyiz. Bu çalışmalarımızın yanında Hanak Belediyesi, Borçka Belediyesi ve Fındıklı Belediyesi olarak bir tarım köprüsü oluşturmak amacıyla görüşmelere başladık. Çalışmalarımızı ortaklaştırma konusunda çabamızın yanında ürünlerimizin takas edilerek halkımıza sunmaya çalışacağız.

Haftanın Röportajı /5

“ERCÜMENT Ş. ÇEVATOĞLU”

Fındıklı Belediye Başkanı

Uzun dönemde çay üretim atölyemizi oluşturarak üreticilerimizin ürünlerinin gerçek değerleriyle alınmasını gerçekleştirmesini hedeflemekteyiz. Özellikle gençlerimizin tarımla ilgilenmesini önemsiyor ve toprağımızın ana olduğunu bizi doyurabileceğini göstermeye çalışacağız. Son olarak Atatürk’ün ifadesi ilerek bitirmek isterim. “Milli ekonominin temeli ziraattir. Bunun içindir ki, ziraatta kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar, bu maksada erişmeyi kolaylaştıracaktır.”

“ALTERNATİF ÜRÜNLERLE ÖNCÜ VE ÖRNEK OLMAYI AMAÇLIYORUZ”

Pandemi sürecinde tarımsal faaliyetlerin sürmesi konusunda ne gibi tedbirler aldınız, ne tür uygulamaları hayata geçirdiniz?

MEHMET ERİŞ: Bozdağlar’dan Aydın Dağları’na kadar 1082 kilometrekare yüzölçümüyle ovalarında ve yaylarında yılın dört mevsimi tarım ve hayvancılık faaliyetleri süren Ödemiş’te pandemi sürecinde hepimiz için emek veren üreticimizin hem tarlasına, bahçesine ulaşımı için çalıştık, hem de sulamada yeniliklere imza attık. Üretim yolları rehabilitasyonu periyodik olarak yapılan bir çalışma. İzmir Büyükşehir Belediye’imiz ile koordineli şekilde üreticimizin ulaşımını kolaylaştırıyoruz.

Hacıhasan-Kemer-Yılanlı bölgesini doğrudan Bozdağ-Salihli karayoluna bağlayan Kemer-Bozdağ yolu ile, bölge sakinleri artık Birgi üzerinden 24 kilometrelik güzergahı dolaşmak yerine, 5 kilometrelik yolla karayoluna ulaşabilecek. Ürünlerin pazarlara ulaşması kolaylaşacak. Köşeler ve Üzümlü mahalleleri arasındaki 9 kilometrelik mesafeyi açtığımız yeni yolla 3,5 kilometreye indirdik. Yılın dört mevsiminde devam eden üretim için tarımsal sulama amaçlı yeni sondaj kuyuları açtık. Çaylı Mahallesi’nde açtığımız sondaj kuyusunu 4,5 kilometrelik sulama hattı ile hiç sulama suyu olmayan Orhangazi Mahallesi’ne ulaştırdık.

Küçükören Mahallemizde açtığımız yeni sondaj kuyusunda enerji tasarrufu da sağlıyoruz. Elektrik enerjisi ihtiyacını, güneş panelleriyle karşıladığımız sondaj kuyusu ile 900 dekara yakın alanda yeni dikilmiş olan kestane fidanlarına can suyu sağlıyoruz. Bademli Barajı sulamasında tüm hidrantlardan yaygınlaştırılan akıllı kartlı sayaçlarla üreticiler, ölçülebilir ve hesaplı sulama yapıyor. Pandemi sürecinde uygulanmaya başlayan yeni sistem ile üreticiler dekar başına 250 metreküp su kullanabilecek. Üreticilerimiz akıllı kartla çalışan sayaçlı sistem sayesinde tükettiği kadar suyun ücretini ödeyecek. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü’nün belirlediği tarife uygun olarak Ödemiş Belediye Meclisimizin kararıyla metreküp başı sulama ücreti 0,11 TL olarak belirlendi. Buna göre üreticiler, modern sulama teknikleriyle sulama sezonu boyunca dekar başına ortalama 27 TL sulama ücreti ödeyecek.

Bölgemizdeki tarım çalışanlarına ne tür destekler verdiniz, ne tür kolaylaştırıcılıklar sağladınız?

MEHMET ERİŞ: Üretim yolları ve sulamadaki çalışmalarımızın yanı sıra üreticimizin ürününün tarlada kalmaması için belediyelerimiz ve kooperatiflerimizle işbirliklerine gidildi. İzmir Büyükşehir Belediye’imiz ihtiyaç sahibi ailelere ulaştırılmak üzere 65 ton bakla, 65 ton bezelyeyi Kaymakçı Tarımsal Kalkınma Kooperatifi aracılığıyla satın alarak, üreticimizin emeğinin tarlada kalmasını önledi. Karaburun Belediyemiz, Bozcayaka ve çevresindeki mahallelerimizde yetişen sebze fidelerini Adagüme Tarımsal Kalkınma Kooperatifi aracılığıyla alarak adeta bir bereket köprüsü kurmuş oldu.

Üreticimizin emeğini korumak üzere Aydın Dağları üzerindeki Mendegüme bölgesi dediğimiz altı mahallede yetişen eşsiz güzellikteki kirazımız ve erişimiz için Toptan Pazar oluşturduk. Hamam, Demirdere, Küçükören, Küre, Güney ve Çayır mahallelerinde yetiştirilen ve ağırlıklı olarak Avrupa ülkelerine ihraç edilen kiraz ve erik için oluşturulan pazarda üretici ve tüccar doğrudan buluşuyor. Bu sayede ürün gerçek değeri üzerinden satılmış oluyor. Kadın üreticilerimizin bu zor günlerde üretimden kopmaması adına son derece önemli olan İpekböcekçiliğinin canlandırılması projesi konusunda İzmir Tarım ve Orman İl Müdürlüğü ile işbirliğine gittik. Pandemi günlerinde dahi üretim devam etti. Bursa Kozabirlik aracılığıyla temin edilen larvaların kozaya kadar olan yolculuğuna hem ev sahipliği yaptık, hem de destek verdik. İzmir Büyükşehir Belediye’sinin de destekleriyle ipekböceklerinin tek besin maddesi olan dut yapraklarını temin ettik. Hasat şenliği İzmir Köy-Koop Başkanı’mız Sayın Neptün Soyer’in katılımıyla yapıldı. İpekböcekçiliği kentimizin kimliğinde önemli bir yere sahip. Bu geleneksel üretimin yeniden canlandırılması ve özellikle de kadınlarımızın üretimde yer alması örnek bir çalışmada.

Bölgemizdeki tarımsal faaliyetlerin sürmesinive verimli hale gelebilmesini sağlamak adına ne tür uygulamalar yapmayı, ne tür projeler geliştirmeyi planlıyorsunuz?

MEHMET ERİŞ: Alternatif ürünlerle üreticimizin daha çok kazanması için öncü ve örnek olmayı amaçlıyoruz. Katma değerinin bölgede kalması amacıyla, ilk hedefimiz, tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim ve işlenmesini yapacak olan bir tesisi bölgemize kazandırmak. Belediyemize ait, tarımsal üretime kazandırdığımız arazilerimiz ile kentimizdeki üretim için yeni sahalar oluşturuyoruz. Örneğin Bozdağ’da uzun yıllardır kullanılmayan tarlalarda yeniden patates ekimi yaparak bu verimli toprakları tekrar tarıma kazandırıyoruz. Ata tohumlarına sahip çıkıyoruz. Belediyemize ait arazilerde bu tohumların çoğaltılması adına ekim ve dikim yapıyoruz. Kurucuova Mahallesi’nde Karakılık Buğdayı, Karadoğan Mahallemizdeki 13 dekar

Haftanın Röportajı /6

“MEHMET ERİŞ”

Ödemiş Belediye Başkanı

zeytinlikteki ağaçların arasında ata tohumlarından elde ettiğimiz fiderlerden sebze yetiştiriyoruz. Bu fiderler yarına miras olacak. Horzum Mahallesi’nde fasulye ve barbunya çeşitleri ektik. Tohum çoğaltmayı hedefledik. Üreticimizin kooperatifleşmesi konusunda da öncü oluyoruz. Kooperatiflere yeni tesisler kazandırılması için destek sunuyoruz. Ayrıca belediye olarak alternatif ürünler için yeni seralar kuracağız. Tarlalarda günün ilk ışıklarıyla birlikte emek veren tarım işçisi kadınlarımızın çocuk bakımına da gündüz çocuk bakımcıları ile çocuk bakımına destek sunmaya devam ediyoruz.

“BELEDİYELER VE KOOPERATİFLERLE KENDİNE YETEN ŞEHİRLER FİKRİ YÜKSELİYOR”

Türkiye pandemi sürecine, tarım ve gıda politikaları çok konuşulur oldu. Türkiye'nin tarımdaki sorunları ve potansiyelini nasıl görüyorsunuz?

ALİ EKBER YILDIRIM: Türkiye pandemi sürecine ithalat yaparken yakalandı. 2000'li yıllarda gıda enflasyonu ile mücadele ediyoruz diye ithalata dayalı bir politika uygulandı. Hangi ürünün biraz fiyatı artarsa hemen onu ithal edelim, fiyatı düşürelim enflasyonu düşük çıksın diye bir yaklaşım var. Bu politikalar sonucunda son yıllarda artık üretim yapamaz hale gelen çiftçiler oldu, bir bölümü çiftçiliği bıraktı, üretimi bıraktı. Bunun sonunda patates soğan gibi, en temel ürünlerimizi bile ithal eden bir süreçte yakalandık. Buna rağmen, Türkiye'nin güçlü potansiyeli bu süreçte bile yeterli oldu. Diğer ülkelerdeki gibi marketler yağmalanmadı, insanlar pazara bakkala gittiği zaman bu ürünleri bulabildi. Burada çok büyük bir sıkıntı yaşanmadı. Bunun en önemli nedenlerinden biri de bütün zorluklara rağmen üretimin devam ediyor olması oldu. Çiftçi içinde bulunduğu olumsuzluklara rağmen, nereden para kazanabilirim diye bir arayış içerisinde bile üretmeye devam ediyor. Bu nedenle bizim burada asıl kaybettiğimiz şu oldu: pandemi sürecinde Avrupa'nın birçok ürün talebi olmasına rağmen Türkiye burayı karşılayabilirdi ama bunu karşılayamadı. Avrupa'dan, özellikle Almanya'dan talep oldu. Onlar ağırlıklı olarak İspanya'dan İtalya'dan ürün alırlardı fakat oradaki durum daha sıkıntılı olduğu için üretimde de, lojistikte de sıkıntı yaşadılar ve bu ürünleri ulaştıramadılar. Türkiye'den talep ettiler. Türkiye normal olarak tarımı destekleyen ve tarımla ilgili kendi potansiyelini değerlendiren bir politika uygulamış olsaydı bu Türkiye için önemli bir fırsattı. Hala da bu fırsatın kaçmadığını düşünüyorum ben. Bu nedenle Türkiye kendisi açısından çok büyük bir problem yaşamadı, ama bir kez daha tarımı keşfetti.

Bu potansiyeli kullanmak, tarım ve hayvancılığı, çiftçiye korumak için ne tür önlemler alınması gerekir?

ALİ EKBER YILDIRIM: Şimdiye kadar ilk 4 aylık veriler açıklandı onlara baktığımızda Türkiye ilk 4 ayda yine ciddi ithalat yapmış. Buğday, mısır, soya ithal ediyoruz. Dünyada çok konuşulan ve stratejik ürünlerde biz önemli oranda ithalat yaptık ve daha pahalıya yaptık. Bu süreçte şunu da gördük ki, bunu artık çok kolay yapamayacağız. Çünkü ülkeler içine kapandı ve dünyada gıda milliyetçiliği hortladı. Yani herkes önce benim insanım, önce benim vatandaşımın gıdası dedi. Dolayısıyla birçok ürüne kısıtlama getirdi. Uluslararası Ticaret Merkezi rakamlarına baktığımız zaman 94 ülke ihracata kısıtlama getirmiş. Kısıtlama getirilen ürünlere bakıyoruz. Birinci sırada sağlık ürünleri var; maske, dezenfektan vb., ikinci sırada gıda ürünleri var. Gıda ürünlerinde de öne çıkanlar buğday, ayçiçeği, mısır gibi hemen kullanılacak temel gıda ürünleri. Yine meyvelerle ilgili kısıtlamalar var. 114 ülke de serbestleşme getirmiş. Onlar da ithalatı kolaylaştırıyor. Yine bakıyoruz birinci sırada sağlık ürünleri, ikinci sırada gıda ürünleri. Yani ülkeler şöyle bir pozisyon aldılar: elimdekini tutayım, ithal edebilirim de ithal edeyim. Böyle bir düzen oluştu. Bu da kendine yeterliliğinin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gösterdi aslında. Biz yıllarca bunu yazdık, söylüyoruz. Mehdi Eker kendine yeterlilik palavradır demişti. Sonra Bakan Pakdemirli “kendine yeterlilik ne demek dünya küçük bir köy artık herkes alıp satıyor, burası demir perde ülkesi mi” demişti. Şimdi bakıyorum, onlar bizden daha çok kendine yeterlilik kavramını kullanmaya başladılar. Bu çok sevindirici bir şey.

Türkiye'nin gerçekten kendine yeterli olabilecek çok büyük bir potansiyeli var ve biyoçeşitliliği çok iyi. Ama kendi üretemeyeceği ürünler de var; soya gibi, ayçiçeği gibi. Bunu da değerlendirmemiz gerekiyor. Türkiye aslında bu süreçte çok fazla bir şey yapmadı yani sadece Koronavirüsün etkilerini bertaraf için çiftçiye sağlanan bir destek ya da çalışma olmadı. 2019 yılının normal rutin olarak ödenen destekleri bu döneme denk geldiği için böyle bir algı oluştu. Halbuki yeni bir destek gerçekten ödenmedi. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi'nin her yıl verdiği ve kararnameyle çıkan düşük faizli kredi yine bu dönemde çıktığı için, Korona nedeniyle gibi gösterildi, o da doğru değildi.

4 milyon hektar ekilebilir arazinin 14 hektarı ekime açıldı. O araziler zaten duruyor. Çiftçi neden burayı ekmiyor çünkü maliyetler yüksek, üretemiyor. Eğer çiftçi para kazanırsa ekilmedik bir karış toprak bırakmaz.

Çiftçi para kazanamadığı için o 4 milyon hektarı ekemiyor, üretim yapamıyor. İkinci atılan adım tohum desteği idi. O da bu özellikle baharlık ekim dediğimiz ya da yazlık ekim dediğimiz dönem içindi. Trakya'da da İç Anadolu'da da her yerde sonbahar ekilir. Fakat Doğu Anadolu'da karın da çok yoğun yağdığı illerde baharda ekilir. Ona da yazlık ekim deniyor. Bu 7-8 ildir aslında. Erzurum, Tunceli, Kars, Ağrı gibi o illerde bir tohum desteği sağlanacak. Bunu genişletmek için 21 ile çıkarıldı. Toplam tohum desteği 5700 ton. Onun da %75'ini devlet karşıladı %25'ini çiftçi kendi karşıladı. Türkiye'nin 3 bin ton ektiğini düşünürseniz 2700 ton bunun artığıdır yani o kadar az bir miktar. Eğer gerçekten destek yapılmak isteniyorsa bu destek sonbaharda bütün çiftçilere sağlanırsa asıl o zaman destek diyebiliriz biz buna. Yine bu süreçte bu 2 aylık düşük faizli krediler ertelendi yani sadece Mayıs ve Haziran ayına ait ki genelde çiftçinin borcu hasat vadelidir yani daha çok Eylül Ekim ayında vade yapılır, o dönemde yoğun olarak borç öderiz. Bütün krediler de değil, sadece Ziraat Bankası ve Tarım Kredi'nin verdiği düşük faizli kredi.

Amerika 19 milyarlık bir destek paketi açıkladı. Bunun 16 milyarını doğrudan çiftçiye ödedi, 3 milyar dolarıyla da çiftçinin elindeki ürünlerin satın alınmasını sağladı. Japonya tarım ülkesi bile değil, toplam topraklarının %12'si tarımda onlar 5 milyar dolarlık paketi açıkladı. Bizim komşumuz Bulgaristan şöyle bir uygulama başlattı, marketlere yerel ürün satma zorunluluğu getirdi. Yani Sofya'daki bir market oranın civarından ürün almak zorunda, böyle bir destek sağladı. Sonra domates, biber ve salatalık için de ilave bir destek sağladı. Buna benzer birçok örnek var. Türkiye 100 milyar, 250 milyarlık destek sağlandı deniliyor. Bunların içerisinde tarımın payı %1 bile değil.

Bulgaristan örneğine de bakacak olursak, yerel üretim önem mi kazanıyor? Küreselleşme yeni bir boyut mu kazanıyor bu alanda da?

ALİ EKBER YILDIRIM: Aslında bu sadece Koronavirüs sürecinde değil daha önceden de gündeme gelmişti. Özellikle Trump'ın göreve gelmesiyle birlikte hep bir yerel üretim konuşuluyordu zaten. Yine Rusya'ya yönelik yaptırımlar oldu, Ukrayna'dan dolayı Avrupa Birliği, Amerika, Kanada Rusya'ya yaptırım uygulayınca, Rusya tarımda kendi ihtiyacını kendisi üretmek üzere 5 yıllık bir strateji uygulamaya başladı, çok da başarılı oldu. Domates konusunu Cumhurbaşkanı Erdoğan gündeme getirdiğinde Putin, “biz üreticilerimize krediler sağladık onlar üretim yapıyorlar, ben şu an bundan vazgeçemem” demişti. Bir de ürünü tek bir merkezden her yere götürmek ciddi lojistik maliyet. O yüzden Antalya'da 1 lira olan domates İstanbul, Ankara, İzmir'e geldiğinde 7-8 lira olabiliyor. Ekonomi mantığından ekoloji mantığına yönelmek gerekiyor. Son yıllarda bu biraz öne çıktı. Kentin çevrelerinde seralar kurulmaya başlandı. Ürünün yüksek fiyatla tüketiciye ulaşmasında suçlu sadece araçlar değil. Lojistik maliyeti artıyorsa, yol maliyeti, işçilik maliyeti artıyorsa, sağlıklı bir şekilde tedarik zincirinde tüketiciye ulaştırılması sağlanıyorsa burada sıkıntı var demektir. Antalya'da küçük üretici komisyoncuya muhtaç hale geldi. Gidiyor komisyoncudan gübre alıyor, ilaç alıyor, fide alıyor, sera malzemesi alıyor. Hatta para alıyor, finansman ihtiyacını da alıyor. Onunla bir üretim yapıyor sonra o ürünü gidip komisyoncuya teslim ediyor. Yani eğer komisyoncu olmazsa, çiftçi o üretimi de yapamaz. Bir kooperatif olsa, üreticiler kendileri bu girdilerini temin etse kendi ürünlerini kendileri pazarlayabilse adil bir kazanç da elde edilecek. Tüketici de daha uygun fiyatlı ürünlere ulaşabilecek. Burada sistemin mutlaka yerelde üret, yerelde tüket mantığına gelmesi gerekiyor ki bu konuda İzmir çok önemli bir model.

Yerel yönetimlerin katkısı ne olabilir sizce?

ALİ EKBER YILDIRIM: Bu konular hiç gündemde değilken büyükşehir yasasındaki değişikliklerle, büyükşehirlere tarım dairesi kurma zorunluluğu getirildi. Her belediyenin tarım odası olacak, tarıma destek olabilir diye yasaya bir madde eklendi. Bunun çok öncesinde İzmir'de başlamıştı bu çalışmalar. Aziz Kocaoğlu böyle bir çalışma başlatmıştı ve böyle bir İzmir modeli oluştu. Bu modelde doğrudan üreticiye para vermek yoktu. Bunun özünde çiftçilere siz örgütlenin, bir kooperatifiniz olsun biz onun üzerinden sizi destekleyelim deniyor. Zaten doğru model de bu. Neye ihtiyaç vardı? Üretici yüksek gelir maliyetleri altında eziliyordu ama ürününü pazarlayacak yer bulamıyordu. Bu sistemde daha uygun fiyata girdi almaya başladı, ürününü pazarlayacak kanallar oldu. Yerel yönetimler bu anlamda destek oldu. Ama bu desteği bazıları şöyle anladı; biraz tohum dağıtalım, biraz fide dağıtalım, fidan dağıtalım tamam, çiftçiye destek olduk. Bu bir model değil. İşte o biraz da götürüp onu dağıttığı zaman görsel olarak fotoğraf çekiliyor, yayın yapıyor bak belediye kırsala destek oluyor gibi. İzmir'deki bir model, altyapısı olan her yönüyle ortaya konulan bir model.

Röportaj

“ALİ EKBER YILDIRIM”

Tarım Yazarı/Dünya Gazetesi

Tire süt kooperatif örneği var, çiçekçilik konusunda pandemi öncesinde Bayındır'da ihracat yapmaya başlamışlardı. Organik tarımla ilgili çalışmalar var. Yerelde üretip yerelde tüketme modelinin ekonomiye de büyük bir katkısı var.

Şimdi özellikle CHP'li büyükşehir belediyeleri, 11 büyükşehir bir araya gelip bu konuda ortak hareket ediyorlar. Bu önemli. Bu modelin çalışması için hangi ilde, hangi ürünler ön planda ise, onların üzerinden mutlaka örgütlenmeyi sağlamak gerekiyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi süt alımına başladı. Buradan pandemi sürecinde bir kez daha gördük yerel yönetimler daha ön plana çıktı. Bundan sonra dünyada da böyle, Türkiye'de de böyle olacak. Yerel yönetimler daha fazla tarım içerisinde olacak. Sokağa çıkma yasağı başladığında yazmıştım; şehirde restoranlar kapalı, kuaförler, oteller kapalıydı. Belediyeler organizasyon ile mevsimlik işçi bekleyen çiftçi ile çalıştıkları yerler kapanınca işsiz kalanları buluşturabiliirdi. Hizmet sektöründe çalışanlar eve ekmeğe götürmek istiyordu, çiftçi de ürününü dikmek ya da ürünün hasat etmek istiyordu. Eğer bunu yaparsanız iki tarafın da işi görülmüş olur.

Bu organizasyonları kurumsal hale getirmek lazım. Ordu'da şimdi böyle bir çalışma yapılıyor. Ordu Büyükşehir Belediyesi fındık çalışanlarıyla ilgili bir çalışma yapıyor. Bu son çay hasadı için başvuranların sayısının 50 bin kişi olduğunu düşündüğümüz zaman İstanbul'da 50 bin çay üreticisi var demek oluyor. Belediye bir şirket kurdu. O şirket bir istihdam bürosu gibi çalıştı.

Diyelim siz İstanbul'da, İzmir'de ya da yurtdışında yaşıyorsunuz orada Ordu'da fındık bahçeniz var. Sizin adınıza o şirket çalışanları işçileri görevlendiriyor, sizin tarlanızın, fındık bahçenizin bakımını yapıyor yıl boyunca. Sezonu geldiği zaman fındığınızı topluyor. Yani sizin adınıza oradaki işleri yapıyor. Siz oraya bir ödeme yapıyorsunuz. Belediye de o işçilerin maaşlarını ödüyor, sigortalarını ödüyor. Bu mevsimlik de olabilir, daimi de olabilir işin yapısına göre. Çünkü bazı rakamlara göre 300 bin bazı rakamlara göre 1 milyona yakın mevsimlik işçi sürekli hareket halinde. Böyle bir sistemi yerel yönetimler kurabilirse önemli bir şey olabilir. Bu tarım dairesi bünyesinde mesela. Orada nasıl park bahçelere bakan işçi varsa mevsimlik işçi olarak çalışacak bir yapı da olur. Yerel yönetimlerin yeni süreçte üretimin içerisinde, tedarik zincirinin içerisinde daha çok olması gerekiyor. İncirle ilgili bir örnek vereyim Tire bölgesinde incir alıcıları fiyatı düşürmek için piyasaya girmede ve piyasa çok düştü. Süt kooperatifi "ben alıyorum inciri" dedi, aslında çok büyük bir miktar da almadı. Birisi çıkıp ben bu ürünü alıyorum dediği zaman alıcılar telaşlandı ve incir almaya başladı ve fiyatlar tekrardan yükseldi. Yani pazarı regüle etti. Bunu kooperatif üzerinden yaparsa tabii en ideali olur.

Sizce yeni dönemde tarım ve hayvancılıkta farkı nasıl yaratabiliriz?

ALİ EKBER YILDIRIM: Bunun için öncelikle geçmişte yapılan hataların tekrarlanmaması gerekiyor. Bu süreç bize gösterdi ki dünyanın en önemli sektörü tarım ve gıda hayvancılığı oldu. Türkiye'ye baktığımız zaman gerçekten çok ciddi bir zenginlik var. Biyoçeşitliliği o kadar yüksek ki. Bugün sadece birkaç ürünle dünyada marka olup o üründen ciddi zenginlik üreten ülkeler var.

Amerika'ya bakıyorsun bir badem konusunda neredeyse rakipsiz, dünyaya bademi o pazarlıyor. Bizim elimizde fındık gibi bir ürün var ve biz bunu değerlendiremiyoruz. Sadece o da değil incir, üzüm, ya sebze, meyvenin tamamında kendine yeterli ve daha fazla üretebilir, daha fazla ihraç edebilir bir gücü var elinde.

Fakat bugüne kadar tarım küçümsendi "Biz Avrupa'nın bahçıvanı Avrupa'nın çobanı mı olacağız" denirdi. Tarım hep böyle ötelendi. Biz patates mi üreteceğiz, araba mı üreteceğiz. Bana hep söylediler, "hocam bu kadar yazıyorsunuz da 10 tır domates satsanız 1 telefon alamıyorsunuz" diye. İşte telefonu yiyemiyorsun böyle bir tarafı var. Bu süreç onu bize gösterdi. Tarımın Türkiye ekonomisi için önemli bir çıkış yolu olduğunun görülmesi lazım. Türkiye'nin avantajlı olduğu ürünler var, dezavantajlı olduğu ürünler var. Bunları masaya koyup tartışması ve bir karar vermesi gerekiyor. Bu hükümet döneminde hazırlanan bir havza modeli vardı, hangi ürün hangi havzada verimli üretiliyorsa orada desteklensin. Mehdi Eker zamanında hazırlandı ama, kendisi bile uygulamadı. Havza modelinde pamukla ilgili 13 ilde destek çıkmıştı. Diğer belediyeler arayıp bizim üreticiler desteklenmeyecek mi diye sordu, hemen o iller de eklendi ve model işlemedi. Herkesin fikir birliği sağladığı, bir politikaya ihtiyacımız var.

Son yıllarda çok tartışılan konu da temiz gıdaya erişim. Ülkemizde çok kontrol dışı olduğunu biliyoruz. Üretim kadar, üretilen ürünün temiz olması da bir hassasiyet konusu olması gerekmiyor mu? Çağdaş yöntemlerle verimliliğinin artırılması?

ALİ EKBER YILDIRIM: Bu kesinlikle en önemli konulardan birisi. Almanya'dan Türkiye'ye ihracat yapan bir ihracatçı aradı.

"Ali bey eskiden Almanya'daki market zincirlerinin önünden bile geçemedik. Daha çok oradaki Türk marketlere, Türkiye'den giden yurttaşlarımıza yönelik ihracat yapıyorduk. Bu pandemi sürecinde bize gelip sizden ürün almak istiyoruz" diyorlar. Fakat tek şart, kalıntısız ürün istiyorlar. Bunları kendimiz için de yapmamız gerekiyor. Yıllarca ben şunu savundum, ihracat yapıyoruz bu ürünler geri dönüyor. Neden sadece ihracat ettiğimiz ürünlere ağırlıklı olarak bu analizleri yapıyoruz. Biz ülkedeki bütün ürünleri temiz üretirsek zaten geri dönmez. Çin'e, Güney Kore'ye kiraz satmaya çalışıyoruz. Türkiye'ye gelip tarla bazında bakıyorlar. "Şu tarladan alırım, bundan almam" diyorlar. Tarladan çıkan ürün nerede paketlenecek liste gönderiyor. Ticaret artık o noktaya geldi. Milyarlarca ton üretmek tabii ki de çok iyi ama onu temiz üretmek daha önemli. Bu hem kendi yurttaşlarımız için hem de ihracat için gerekli.

"DÜNYADA KENTLER EKONOMİYE ENTEGRE OLMUŞ DURUMDA"

Kentlerin ev sahipliğinde düzenlenen organizasyonların giderek daha arttığına tanık oluyoruz. Kentler ülke ekonomilerine katkı sağlıyor Merkezi yönetimlerden bağımsız ilişkiler geliştiriyorlar. Fuarlar da bunun önemli bir parçası. Bu bağlamda İZFAŞ'ın faaliyetlerini ve hedeflerini sizden dinleyebilir miyiz? Bu faaliyetlerin SODEMSEN üyeleri için yarattığı fırsatlar nelerdir?

CANAN KARAOSMANOĞLU: Şu anda dünyada kentler ekonomiyeye çok entegre olmuş durumda. Dünya ekonomisinin yarısını 300 tane metropol yönetiyor diyebiliriz. Dolayısıyla kentler, yerel yönetimler o kentlerin ekonomik paydaşları ve bu global tedarik zinciri arasında kopmaz bağlar oluşmuş durumda. Pandemi sürecinde küresel tedarik zincirlerindeki aksamalarda kentlerin önemini son derece net bir şekilde gördük. Yine gördüğümüz önemli bir şey daha vardı ki kentlerde yapılan üretimin, kısa tedarik zincirleriyle yine kent ve kent çevresine öncelikle dağılmasının kritik önemde olduğuydu. Dolayısıyla kentin ekonomik canlılığı ne kadar iyi olursa, salgın hastalık gibi ya da başka afetler gibi konularda direnç noktaları da o kadar artıyor.

İZFAŞ, kentin ekonomik aktörleriyle yerel yönetimin kesişip, kentin ekonomisini ve ihracatını geliştirmek adına somut projeler üretip uyguladığı bir model. İZFAŞ'ın yönetiminde sadece İzmir Büyükşehir Belediyesi değil, İzmir Ticaret Odası, Ege Bölgesi Sanayi Odası, Ege İhracatçı Birlikleri, İzmir Ticaret Borsası ve Türkiye Odalar Borsalar Birliği var. Dolayısıyla kentin bütün ekonomik aktörlerine, şemsiye kuruluşlarına, mesleki kuruluşlarına, ekonomiyi temsil eden tüm kurumlarına ve Türkiye Odalar Borsalar Birliği'ne uzanan bir temsil kabiliyeti var. Öyle olunca İZFAŞ'ın İzmir'in ekonomisi için yaptığı her faaliyet bir kaldıraç rolü üstleniyor. Bu model bir kentin ekonomisinin gelişmesinde, aynı zamanda karşılıklı ve birlikte çalışma ilkesinin, farklı kesimlerden aktörlerin bir araya gelerek kararlar almalarının, kararları birlikte uygulama iradesi ve yeteneğinin ne kadar önemli sonuçlar üreteceğini göstermeyi öngörüyor. İZFAŞ bu yapıyla Türkiye'nin metrekare olarak da katılımcı sayısı olarak da, ziyaretçi sayısı olarak da en büyük fuarlarına ev sahipliği yapıyor. Milyar doları bulan ihracat kapasitesi yaratıyor. İstihdamda dair sonuç üretiyor, ihracata dayalı sonuç üretiyor. Birçok ekonomik sektör fuarını gerçekleştiriyoruz. Bu fuarlara bizim SODEM ve SODEMSEN üyesi belediyeler de katılıyorlar. Onlar tarafların bir arada olduğu ortamlarda, pek çok sektörü tanıtır fırsatı elde ediyor. Türkiye'nin her yerinden Hatay'dan, Menteşe'ye, Muğla'ya herkes geliyor ve kendi ekonomisini o temalarda temsil ediyor.

Yani kentte ekonomik değer yaratan birtakım hasletler, birtakım zenginlikler var ve onların ihracata açılan kapılarından bir tanesi 89 senedir Cumhuriyet'imizin sembol etkinliği İzmir fuarı. Biz ihtisas fuarlarıyla daha da uzmanlaştırdık. Biz bunu da mesela çiçek fuarı yapıyorsak sadece İzmir ve İzmir'in çevresindeki çiçek üreticileri değil,

Antalya'daki, Muğla'daki, Yalova'daki SODEMSEN ve SODEM üyesi belediyelerimizin katılımcılarıyla beraber örgütlemek zorundayız ve öyle yapmaya gayret ediyoruz.

Fuarlar dışında kentler arası ilişkiler açısından çok değerli organizasyonlara da ev sahipliği yapıyorsunuz. Örneğin Living Together Observatory toplantısı İzmir'de yapılacak. Biraz bu toplantıları anlatır mısınız?

CANAN KARAOSMANOĞLU: Living Together "bir arada yaşam" platformu Montreal Belediye Başkanı'nın önderliğinde başlayan bir girişim. Biliyorsunuz İzmir de çok kozmopolit bir yer. Bu nedenle bu etkinliğe katılmak istedik, neler yaptıklarını görmek istedik. Living Together, kentin çeşitli kültürel kimliklerinin bir arada, uyum içerisinde yaşayıp, kültürel anlamda daha zengin bir hayat sürdürülebilmesi için ne gibi çalışmalar yapılmalı, standartları nedir, bunları çalışan, bunları uluslararası kurumlar nezdinde takip edip savunuculuğunu yapan bir yapı. Dünyanın çeşitli yerlerinden Afrika'dan, Avrupa'dan, Amerika'dan belediyeler bu ağı dahil ve hep beraber çalışıyorlar. Bu buluşmadan çok şey öğreneceğimize, deneyim alışverişi yapacağımıza inanıyoruz.

Yine Dünya Belediyeler Birliği'nin Kültür Zirvesi olacak. Dünyanın çeşitli bölgelerinden, kentlerinden kültür konusunda yetkin 250 isim gelecek. Türkiye'den de yaklaşık 350 kişi katılacak. Ve bu 600 kişi kentleri, kültür sektörleri ve yaratıcı sektörleri konusunda istişarelerde bulunup, Dünya Belediyeler Birliği ve dünya belediyeleri için bir yön çizecek. Tabii bu masada İzmir'in kültür çalışmaları da yer alacak.

Bu organizasyonlarda SODEM ve SODEMSEN üyelerine yönelik deneyim alışverişi açısından özel toplantı planlıyor musunuz?

CANAN KARAOSMANOĞLU: Living Together'a Dünya Belediyeler Birliği'nden, çeşitli bakanlıklara, kent örgütlerine kadar herkes katılıyor. Montreal Belediyesi, diğer belediyelere bu etkinlik tanıtımını yapıyor. Türkiye'deki belediye başkanları mutlaka davet edilirler ve birlikte çalışma fırsatı yakalarlar. Zirve 2 gün sürüyor. O 2 gün belediye başkanları için toplantılar dışında, yan etkinlikler de tasarlanıyor. O yan etkinliklerde de hem belediye başkanları hem onlara hizmet veren mimarlardan şehir planlayıcılarına pek çok ilgili taraf, refahın eşit bölündüğü kentleri nasıl yaratacaklarına dair bilgi, tecrübe ve fikir alışverişi gerçekleştiriyorlar. Girdiğimiz normalleşme süreciyle, hız kesmeden çalışmalarımıza devam edeceğiz. Eylül ayında İzmir Enternasyonal Fuarı'nda belediyelerimizle bir araya geleceğiz. Umudun tekrardan yeşerdiği, vatandaşımızın sokaktaki hayatın neşesine katıldığı, yeni normal düzeninde yapacağımız etkinliklerle yine milyonları ağırlamaya devam edeceğiz İzmir'in fuarında.

Röportaj

"CANAN KARAOSMANOĞLU"

İZFAŞ Genel Müdürü
SODEMSEN Danışmanı

SODEMSEN
Sosyal Demokrat Kamu İşverenleri Sendikası

CANAN KARAOSMANOĞLU

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ve Sosyoloji bölümleri çift anadal programından mezun olmuştur. Belçika'da K.U. Leuven Üniversitesi'nden Avrupa Birliği Siyaseti konusunda yüksek lisans derecesini almış, sonrasında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. 2011-2019 yılları arasında Brüksel'de Sosyal Demokrat Belediyeler Derneği Uluslararası İlişkiler Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Ağustos 2019'dan bu yana İzmir Fuarçılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Tic. A.Ş. Genel Müdürü olarak görev yapmaktadır. Uzmanlık alanları içinde uluslararası iletişim, hukuk, fuar ve etkinlik yönetimi, kurumlarla ilişkiler ve kamu diplomasisi yer almaktadır. SODEM ve SODEMSEN'e hukuk işleri ve uluslararası ilişkiler konularında destek vermektedir.

BELEDİYELERDEN HABERLER

DAYANIŞMA

ARDAHAN'DAN İZMİR'E ET SEVKİYATI

İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Ardahan Kadın Girişimi, Üretim ve İşletme Kooperatifi 22 ton Karkas et alımı sözleşmesi yaptı. İzmir'in et ihtiyacını artık Ardahan Kadın Girişimi Kooperatifi karşılayacak. Ardahanlı üreticilerden alınan canlı hayvanlar Ardahan Belediyesine ait mezbahane kesildikten sonra Karkas et olarak İzmir'e gönderiliyor. Ardahan'dan tam 6 ton et İzmir'e doğru yola çıktı.

BOLU BELEDİYESİ

ÇİFTÇİLERİN YARALARINI SARDI

Bolu Belediyesi, Mayıs ayı içerisinde gerçekleşen zirai don olayından büyük zarar gören çiftçilere yönelik başlattığı ücretsiz fide kampanyası kapsamında 400 binin üzerinde fide dağıtımını gerçekleştirdi. Bolu Merkez ve ilçelerimizdeki yüzlerce çiftçi kampanyadan faydalandı. Bolu Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada; gül, mevsimlik çiçek, mazı, mavi ladin ve çeşitli süs bitkilerinin yer aldığı seranın yaz boyunca vatandaşlara açık olacağı belirtildi.

MANYAS BELEDİYESİNDEN ESNAFA DESTEK

Manyas Belediyesi, pandemi sürecinde kapalı olan mülkiyeti belediyeye ait iş yerlerinden kira almıyor, açık olanların kira tahsilatlarını ise iki ay erteliyor.

PAZAR YERİNDE İMECE

Çiğli Belediyesi tarafından, Covid-19 salgınının toplum üzerinde meydana getirdiği ekonomik sıkıntıları azaltmak amacıyla başlatılan "Dayanışma Yaşatır" projesi kapsamında ilçe genelindeki pazar yerlerine vatandaşların sebze meyve ihtiyaçlarını giderebilecekleri imece panoları kuruldu. Oluşturulan dayanışma ağı ile vatandaşlar tarafından imece panolarına bırakılan sebze ve meyveler, belediye personeli tarafından günlük olarak ihtiyaç sahibi ailelerin evlerine teslim ediliyor. Çiğli Belediye Başkanı Utku Gümrükçü yaptığı alışveriş sonrası aldığı ürünleri imece panosuna bırakarak projeye destek veren ilk isim oldu.

TARIMSAL ÜRETİM

AYDIN'LI ÜRETİCİNİN DOĞAL GÜBRE İHTİYACI KARŞILANACAK

Aydın Büyükşehir Belediyesi, doğal gübre üretimi için gübre alımına başladı. Yeni projeye hem çevrenin korunması hem de doğal gübre kullanımının artırılması amaçlanıyor. Belediye, İncirliova'daki Doğal Gübre Üretim Alanı'nda toplanmaya başlanan gübreleri doğal şartlarda olgunlaştırıp, Aydın'lı üreticilere ücretsiz olarak dağıtacak.

SAMANDAĞI KADIN KOOPERATİFİ HİBE ALDI

Samandağ Belediyesinin öncülüğünde kurulan ve belediyenin ortak olduğu Kadın Girişimi Kooperatifi, Türkiye'nin ilk Gastronomi Köyü Projesi ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)'dan hibe almaya hak kazandı. Samandağ'da istihdam yaratarak üretime katkı sunmak amacıyla Türkiye'de ilk defa kurulacak olan Gastronomi Köyü Hibe Projesinin imzalandı. Projenin maliyeti 5 milyon TL. Bunun %65'i TKDK tarafından hibe olarak karşılanacak, geri kalan %35'i de kooperatif ortakları arasından karşılanacak.

YEREL ATA TOHUMU FİDELERİ HALKA DAĞITILDI

Artvin Belediyesi, yerel ata tohumlarının kaybolmasını engellemek ve üretimi artırmak için Artvin Yerel Tohum Derneği'nin destekleriyle kurduğu Yerel Ata Tohumları Seraları'nda ürettiği fidelerin dağıtımına devam ediyor. Dağıtımın ikinci etabı Mayıs ayında gerçekleştirildi. Yüksek rakımlı mahallelerde hava şartlarının fide ekimin yapılmasına uygun hale gelmesiyle; Dere Mahallesi, Balcıoğlu Mahallesi, Yen Mahalle ve Çamlık Mahallesi tarımla uğraşan vatandaşlara ücretsiz dağıtıldı.

HER MAHALLEYE BİR BOSTAN

"Her mahalleye bir bostan" projesi kapsamında çalışmalarını hızla sürdüren Beylikdüzü Belediyesi ilçeye iki Yaşam Bahçesi kazandı. Projeye dünya genelinde yaşanan koronavirüs salgınının tarımsal üretime olumsuz etkilerine karşı ülke genelinde başlatılan tarım seferberliğine destek amaçlanıyor. Proje alanında sık sık incelemelerde bulunan ve ilçenin tüm mahallelerinde ekim alanlarının en hızlı şekilde oluşturulduğunu belirten Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık, "Yaşam Bahçelerimizde elde ettiğimiz ürünleri ihtiyaç sahibi ailelerimize Gıda Bankası üzerinden göndereceğiz. Bu sayede Beylikdüzü kendi olanaklarıyla ihtiyaç sahibi insanlara ulaşmış olacak." ifadelerini kullandı.

ATAKUM BELEDİYESİ ATIL ARAZİYİ TARIM OKULUNA DÖNÜŞTÜRDÜ

Atakum Belediyesi, ilçedeki çiftçi ve besicileri uygulamalı şekilde bilgilendirmek için Taflan bölgesindeki atıl tarım arazisini Yem Bitkisi Deneme Sahası'na dönüştürdü. Nisan sonunda ekimi yapılan yoncaya alternatif yem bitkisi 'korunga', ilk yapraklarını gösterdi. Bitkinin gelişim sürecini sahada takip eden ziraat mühendisleri; korungaya ilgi duyan, tanımak isteyen çiftçi ve besicileri sahaya bekliyor. Talep edenlere, mühendisler tarafından arazi ziyareti eşliğinde bilgilendirme yapılacak. İlk kez üretime açılan deneme sahası tarım okulu olacak.

BUCA BELEDİYESİNDEN TARIMSAL KALKINMA HAMLESİ

Buca Belediyesi sahibi olduğu 200 dönüm araziye tarımsal üretime yönlendirme kararı aldı. Üretilen tüm ürünlerin vatandaşa ücretsiz dağıtılacağını açıklayan Buca Belediye Başkanı Av. Erhan Kılıç "Artık boş tarlamız kalmayacak. İlk etapta üzüm bağımızdan hasat edeceğimiz 20 ton üzüm ve 16 dönüm üzerinde 40 bin fide ile başlanan (Covid 19-Bostanı) tarlamızdan elde edeceğimiz tüm mahsulü ihtiyaç sahiplerine dağıtıp, yararlarına merhem olacağız" dedi.

HASAT SEVİNCİ

Edremit Belediyesi tarafından 25 yıl sonra yeniden tarımsal üretime kazandırılan tarlalarda ilk hasat elde edildi. Edremit Belediyesi ve S.S Çıkrıkçı Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin ortak hizmet projesi kapsamında ekilen sebzelerden ilk ürün elde edildi. Edremit Ovası'ndaki 146 dönüm arazide başlayan sebze üretiminde ilk ürün olarak elde edilen kabak ve salatalık sebzeleri Çıkrıkçı Mahallesi Muhtar ve S.S Çıkrıkçı Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Tahsin Yıldız ve üreticiler tarafından Edremit Belediyesi önünde Belediye Başkanı Selman Hasan Arslan'a ve Edremitli vatandaşlara sunuldu.

HİZMET

GEZİCİ KADIN SAĞLIĞI ARACI

Ankara Büyükşehir Belediyesi, muhtarlar ve aile hekimleriyle iş birliği yaparak kadın sağlığı için yeni bir projeyi daha hayata geçiriyor. "Gezici Kadın Sağlığı Aracı" 3 Haziran'dan itibaren tüm ilçelerde üreme sağlığı eğitimi verecek. Yıl sonuna kadar 2.500 kadının projeden yararlanması planlanıyor.

AVANTAJ TAKSİ

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, "Avantaj Taksi" hizmetini yeniden başlattı. Hareket kısıtlılığı yaşayan %60 ve üzeri engelli raporu veya engelli kartı olan vatandaşlar 1 gün önce randevu alarak haftada 2 kere ücretsiz şekilde bu ulaşım hizmetinden faydalanacak. Belediye, bu ulaşım hizmeti kapsamında pandemi sürecinde sağlık birimlerine, pandemi sonrası ise şehir merkezlerine vatandaşların talep ettikleri iki nokta arasında taksi hizmeti sağlayacak bu ücretsiz hizmet 1 Haziran itibari ile başladı.

ONLINE ÜCRETSİZ DENEME SINAVLARI

Muğla Büyükşehir Belediyesi ile İşler Yayın Grubu, pandemi nedeniyle okullarına ara veren öğrencilerin sınava hazırlanmalarını kolaylaştırmak adına ortak bir proje başlattı. Proje kapsamında TYT, AYT ve LGS sınavlarına girecek öğrenciler için online ücretsiz deneme sınavları yapılacak.

SEMT PAZARLARINDA VE ATM ÖNLERİNDE SOSYAL MESAFE İŞARETLEMESİ

Adana Büyükşehir Belediyesi, bir süre önce Çukurova İlçesi Güzelyalı Semt Pazarı'nda başlatılan Sosyal Mesafeye Uyumlu Semt Pazarı Projesi'nin kapsamını genişletiyor. Çukurova'nın ardından Seyhan ve Ceyhan ilçelerinde de başlatılan uygulamaya, bazı ATM'lerin önleri de dahil edildi. Çeşitli semt pazarlarında ve ATM önlerinde, sosyal mesafe kuralına uyulmasını sağlamaya yönelik işaretleme çalışmaları sürüyor.

AVCILAR BELEDİYESİ'NİN İŞİTME ENGELLİ MASKESİ DÜNYA BASININDA

Avcılar Belediyesi'nin işitme engelliler için ürettiği maske dünya basınında yer aldı. Dünyanın önde gelen haber ajanslarından İngiliz haber ajansı Reuters ve Çin'in resmi haber ajansı XinhuaNET Avcılar Belediyesi'nin ürettiği özel maske çalışmasını dünyaya servis etti. Uluslararası ajanslar ve haber sitelerinin yoğun ilgi gösterdiği maskeler, Avcılar Belediyesi'nin maske üretim atölyesinde, işitme engellilerin rahat iletişim kurabilmesi için üretiliyor.

ŞİŞLİ BELEDİYESİ'NDEN ÖĞRENCİLERE İNTERAKTİF PSİKOLOJİK DESTEK

Şişli Belediyesi 27-28 Haziran 2020 tarihinde yapılacak olan Yükseköğretim Kurumları sınavına girecek öğrencilerin performans kaygılarını en aza indirmek için yeni bir hizmet başlattı. Öğrenciler performans kaygısı, motivasyon eksikliği, çalışma düzenini oturtamama gibi birçok sorunu Psikolog Mustafa Besli ile yapılacak online oturumlarda yenmeye çalışacak. Her biri 90 dakika sürecek olan toplam 7 oturum yapılacak. En fazla 10 kişinin katılım yapacağı oturumlar 2-5-9-12-16-19-23 Haziran tarihlerinde gerçekleştirilecek.

Öğrenciler Evde Sınavlar İnternette ONLINE SINAV ZAMANI

10 Haziran 2020	11 Haziran 2020	12 Haziran 2020
TYT	AYT	LGS
01 02 03	01 02 03	01 02 03
04 05 06	04 05 06	04 05 06

İLETİŞİM: Ebubekir ARAZ 0542 787 41 17

ŞİDDETE MARUZ KALAN KADINLARA DESTEK

Kadıköy Belediyesi, fiziksel, psikolojik, sosyal, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddet türlerine maruz bırakılan kadınları veya tanık olan bireyleri bilgilendiren ve ihtiyaç duydukları kaynaklara yönlendiren bir "Alo Kadına Şiddet Hattı" hizmetini sunuyor. Danışma ve dayanışma hizmeti veren bu hat, her türlü şiddet ve istismara maruz bırakılan kadınların psikososyal, sosyo-ekonomik, hukuki ve sığınma sorunlarına yönelik yönlendirmeler yapıyor.

KARTAL BELEDİYESİ'NDEN COVID-19 TARAMASI VE BİLGİLENDİRİCİ EĞİTİM

1 Haziran itibariyle yeniden eğitime başlayacak olan Kartal Belediyesi kreşlerinde çalışan tüm personele korona testi yapıldı. Kartal Kaymakamı ve Kartal Belediyesi işbirliği ile hayata geçirilen uygulama kapsamında Kartal Belediyesi kreşlerinde görevli bütün öğretmen, temizlik personeli ve güvenlik görevlileri Korona virüsü testine tabi tutuldu. Belediye aynı zamanda kurum içinde çalışanların ve vatandaşların Koronavirüs salgınına yakalanma tehdidini aza indirmek amacıyla belediye personeline Covid-19 ile ilgili bilgilendirici eğitimler veriyor. Kartal Belediyesi iş sağlığı ve güvenliği ekipleri tarafından planlanan eğitim programı, sosyal mesafe kuralları korunarak gruplar halinde yapılmaya devam edecek.

KÜLTÜR & SANAT & AKTİVİTE:

ŞEHİR TİYATROLARI HAZİRAN'DA ÇEVİRİMİÇİ

İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Şehir Tiyatroları, sahnelerin kapalı olduğu Koronavirüs pandemisi döneminde sevilen oyunlarını dijital ortamda yayınlamayı sürdürüyor. İBB Şehir Tiyatroları'nın ilgiyle takip edilen oyunları; Hürrem Sultan, Romeo ve Juliet, Maskeliler ile Tehlikeli İlişkiler perdelerin hiç kapanmadığı dijital ortamda seyircileriyle buluşuyor. İBB Şehir Tiyatroları'nın Haziran programında yetişkin oyunlarının yanında dört çocuk oyunu da bulunuyor.

ONLINE YAZARLIK ATÖLYESİ

Koronavirüs sebebiyle insanların izole olduğu bugünlerde, Ankara Büyükşehir Belediyesi (ABB), online olarak katılım sağlanabilecek "Yazarlık Atölyesi" düzenliyor. ABB Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı tarafından düzenlenen atölye, Belediye'nin Ankara Web TV ve Youtube kanalı üzerinden yayınlanıyor. Salı ve perşembe günleri olmak üzere haftada iki gün yapılan atölyede, Başkent Tiyatroları'ndan dramaturg Neşe Karataş Erdil ve dramaturg-yazar Erdem Ozan Metin eğitmen olarak yer alıyor. Dramaturglar, atölyede temel olarak tiyatro oyunu yazarlığı konusunu ele alıyor.

ŞİDDETE MARUZ KALAN KADINLARIN YANINDAYIZ

Korona nedeniyle karantınada olduğumuz günlerde kadına yönelik şiddet %27,8 arttı. Fiziksel, ekonomik, psikolojik ve cinsel şiddete maruz kaldığınızı düşünüyorsanız bizimle iletişime geçebilirsiniz.

#6284 YAŞATIR

ALO KADINA ŞİDDET HATTI
0216 349 93 49

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | kadikoybelediye

KADIKÖY BELEDİYESİ

Sınav Kaygısıyla Başa Çıkma

Psikoterapist/Psikolog M.Selçuk Besli

YKS'ye Girecek Genç Komşularımız İçin Online Eğitim Programımız Başlıyor!

İnternet Üzerinden Eğitim

İLETİŞİM: Ebubekir ARAZ 0542 787 41 17

SABAH SPORU

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi normalleşme sürecinin başlamasıyla birlikte vatandaşların spor yaparak zinde kalmalarını sağlamak amacıyla "Sağlıklı Yaşam İçin Güne Sabah Sporu ile Başlıyoruz" sloganıyla Osmangazi Spor Sahası'nda ücretsiz sabah sporuna başladı. Etkinlikler hafta içi her gün 09.30-10.30 saatleri arasında alanında uzman spor antrenörleri tarafından veriliyor. Eskişehirliiler sağlıklı yaşam ve zinde kalmak için güne fitness, aerobik ve pilates yaparak başlıyor.

"EVDE KAL ÇANAKKALE" SOSYAL MEDYA KONSERLERİ

Çanakkale Belediyesi Sosyal Medya Konserleri ile evlere konuk olmaya devam ediyor. Belediye Youtube kanalı ve Facebook hesabı üzerinden Çanakkaleliler ve Çanakkale'nin genç sesleri bir araya geliyor. Haziran boyunca devam edecek konser programına Belediye web sitesi üzerinden ulaşılabilir.

ÇEVRE ATIKSIZ YAŞAM DÜKKANI

Kadıköy Belediyesi, Kadıköy'de "Atıksız Yaşam Hareketi"ni başlatıyor. Belediye, Türkiye'nin ilk ve tek yerel yönetim uygulaması olacak projeye Kadıköy'de atık oluşumunu en aza indirmeyi hedefliyor. Dünyada on yılı aşkın süredir gelişmekte olan hareket, günlük hayatın bir parçası haline getirilecek Beş Temel Adım'dan oluşuyor. Bunlar: Reddet, Azalt, Yeniden Kullan, Ayrıştır, Dönüştür/Kompost Yap. Uygulamanın ilk projesi kadın kooperatifleri başta olmak üzere, yerel üreticinin ürünlerinin yer alacağı ve ambalajsız olarak satılacağı 'Dükkan'ın açılışı ile 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde başlıyor.

Çanakkale'nin genç seslerini sosyal medya konserleri ile evlerinize taşıyoruz.

SOSYAL MEDYA KONSERLERİ

10 HAZİRAN
EKİN EPİSOD

11 HAZİRAN
FOYA

12 HAZİRAN
KULÜSTÜN

13 HAZİRAN
SEKİNE PERAKİ

14 HAZİRAN
DİNYER SÖZCÜKLER PAZARLARI

Fiyat: 17,00 TL

ÇANAKKALE BELEDİYESİ

3 AŞK-I MEMNUNU
Mayıs

10 PEMBE KONAĞIN GELİMLERİ
Mayıs

17 YEDİ KOCALI HÜRMÜZ
Mayıs

24 İSTANBUL EFENDİSİ
Mayıs

31 SURNAME 2010
Pazar 15:00

#salondanayayın

“SIFIR ATIK” MURATPAŞA BELEDİYESİ

Muratpaşa Belediyesi, sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde atıkların kontrol altına alınması amacıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca yürütülen Sıfır Atık Projesi kapsamında, Antalya'da 'Sıfır Atık Belgesi' alan ilk belediye oldu. Nisan ayında 4'üncü yılının geride bırakan Çevreci Komşu Kart'la, ilçe genelinde nitelikli evsel atıkların, elektrikli ve elektronik atıkların ve bitkisel atık yağların kayıpsız geri dönüşümünü sağlayan Muratpaşa Belediyesi, kurumsal olarak aldığı belge için tüm hizmet birimlerinde masa altı atık kovalarını kaldırdı. Atık kovaları yerine ücretli set olarak 144 sıfır atık ekipmanları yerleştirildi, Belediye çalışanları, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü yetkili personelince verilen eğitimlere katıldı, her müdürlükte sıfır atık sorumluları belirlendi.

EFESLİM KART

Selçuk Belediyesi "Efeslim Kart" uygulamasına başlıyor. 1 Haziran'dan itibaren Ambalaj Atıkları Toplama Aracı belirlenen gün ve saatlerde kent merkezinde "Hoş geldin Bahar" jeneriğiyle dolaşacak. Çevreye duyarlı Efeslim Kart sahiplerinin evlerinde biriktirmiş oldukları cam, metal, kâğıt ve plastik atıklar, Ambalaj Atıkları Toplama Aracı görevlilerine teslim edildikten sonra kartlara puan yüklenecek. Kart sahipleri yüklenen puanlarla eğitime destek olabilecekleri gibi puanlarını kent esnafından alışveriş yaparken de kullanabilecekler.

SOKAK HAYVANLARI İÇİN REHABİLİTASYON MERKEZİ

Fındıklı Belediyesi, Sokak Hayvanları Yaşam Alanı ve Rehabilitasyon Merkezi için 5 dönüm arazide çalışmalarını başlattı. İçerisinde tedavi merkezi, bakım ünitesi, doğal yaşam alanı vb. alanların yer alacağı Sokak Hayvanları Yaşam Alanı ve Rehabilitasyon Merkezi'nin Haziran ortalarında işletmeye açılması hedefleniyor.

İZMİT EKOLOJİK YAŞAM MERKEZİ

İzmit Ekolojik Yaşam Bahçesinin kurulması hazırlıklarına başlandı. İzmit Belediyesi'nin hayata geçireceği yaşam bahçesi, toprak ve üretime ilişkin farklı yaş gruplarının çeşitli eğitimlere alabileceği, atölyelerin yapılacağı bir alan olarak tasarlandı. Toplamda 7 bin 810 metre kare alana kurulacak İzmit Yaşam Bahçesi başta çocuklar olmak üzere her yaşta insanın katılabileceği eğitim ve atölyelerin olduğu, sürdürülebilir çevre ilkeleri doğrultusunda hizmet verecek. İzmit Yaşam Bahçesi'nde süs bitkilerinin üretildiği seralar, aromatik ve tıbbi bitki yetiştirme alanları, ekim-dikim çalışmaları için yükseltilmiş bitki yatakları ile açık atölye alanları yer alacak.

“HAYATPARK” KONYAALTI

Konyaaltı Belediyesi, Öğretmenevleri Mahallesi'nde Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nden 20 yıllık işletme ihalesini kazandığı 117 dönümlük mesire alanında çalışmalara başladı. Halk oylaması ile HayatPark ismi verilen alanda Konyaaltı Belediyesi ekipleri, hazırlanan proje doğrultusunda altyapı çalışmalarını gerçekleştiriyor. Tenis kortları, dinlenme alanları, otopark, yeşil alan ve kafelerin bulunduğu HayatPark, yenilenen yüzüyle yakın zamanda Antalyalıların hizmetine açılacak.

ÜRETİME DESTEK

Mersin Büyükşehir Belediyesi yörüklerin meralara rahat ulaşabilmeleri için yol açma çalışmaları gerçekleştirdi. 2500 rakımlı meralarda yolları kapatan kar yığınları kaldırıldı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Karaburunlu Ali Tokaç'ın geçen hafta yıldırım düşmesi sonucu annesiz kalan 20 oğlağını mezbahaya gitmekten kurtarıp sahiplendi. Sasalı Doğal Yaşam Parkı'na getirilen oğlaklar büyüdükten sonra Karaburunlu üreticilere dağıtılacak.

Germencik Belediyesi, geçiminin önemli bir bölümünü tarım ve hayvancılıktan sağlayan Germencik halkına yönelik gerçekleştirdiği kırsal kalkınma hamleleri ile çiftçi ve üreticinin yanında olmayı amaçlıyor. Belediye, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve İlçe Tarım Müdürlüğü ile yapılan iş birliği çerçevesinde pilot bölge olarak seçilen Reisköy Mahallesi meralarında ekimi yapılan yoncaların ilk hasadının dağıtımını gerçekleştirdi. Piyasa fiyatlarının çok altında bir rakamla uygun fiyatlı olarak çiftçilere satışı gerçekleştirilen yonca balyaları vatandaşlar tarafından büyük ilgi gördü.

Ceyhan Belediyesi, kriz sürecinde ve kriz sonrasında çiftçilerin süreçten daha az etkilenmeleri adına tarım çalışanlarına 120 adet erzak kolisi dağıtımını yaptı.

Atakum Belediyesi, Anadolu topraklarında yetişen en kaliteli tarımsal türlerden biri olan ve yıllar içerisinde nesli tükenme tehlikesi ile karşı karşıya kalan karakılçık buğdayının atalık tohumla yeniden üretimi için harekete geçti. 5 bin metrekarelik arazide belediye ekiplerince yetiştirilen ata yadigarı buğday, gelecek yıl Atakumlu çiftçilere tohumluk olarak dağıtılacak. Bir sonraki dönem yaklaşık 55 bin metrekarelik alandan elde edilen mahsul, Türkiye genelinde satışa sunulacak Atakumlu üreticinin kalkınmasına destek sağlanacak.

Fındıklı Belediyesi Kadın Meclisi üyeleri oluşturdukları bostanda çalışmalarını sürdürüyor.

Seyhan Belediyesi pazar atıklarından kendi imkanlarıyla organik gübre üretiyor. Sebze, meyve ve park bahçe atıklarını kompostla dönüştürerek gübre olarak geri kazanıyor.

Mezitli Belediyesi Kadın Üretici Pazarları 30 Mayıs Cumartesi gününden itibaren açılıyor.

Menteşe Belediyesi, yerel üreticiye destek olmak adına kırsal mahallelerdeki çiftçilerin tarım arazisine ulaşımını sağlamak için yollarını düzenliyor, ulaşımı kolaylaştırıyor.

ULAŞIM

Ankara Büyükşehir Belediyesi, koronavirüs salgını ile mücadele kapsamında normalleşme sürecine geçilmesiyle Ankara'da toplu taşıma araçlarında ayakta ve oturan yolcu kapasite oranları yeniden düzenledi. Ankara Valiliği İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu kararı doğrultusunda EGO Otobüslerinde ayakta yolcudaki yüzde 30, Raylı Sistemlerde ise yüzde 50 kuralı getirilirken, Ankara Büyükşehir Belediyesi rekreasyon alanları ve parklarda geçici süreyle durdurduğu ücretsiz Wi-Fi hizmetini de yeniden başlattı.

Hatay Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Koordinasyon Merkezinin (UKOME) toplu taşıma araçlarının yolcu taşıma kapasitesi ve fiyat tarifesi konusunda, İl Hıfzıssıhha Kurulu kararları doğrultusunda gerçekleştirdiği güncellemeler yenilendi. Elektronik Ücret Sistemine dâhil olan şehir içi toplu taşıma araçları ile M plakalı minibüslerdeki ücret tarifesine yapılan geçici yüzde 25'lik fiyat artışı uygulaması yürürlükten kaldırıldı.

Adana Büyükşehir Belediyesi, sağlık çalışanlarına ücretsiz toplu taşıma ve otopark uygulamasını 2 ay daha uzattı.

Adalar Belediyesi uygulanacak yeni ulaşım sistemine günler kala çalışmalarını hızlandırdı. Yayalaştırma, Bisiklet Yolu ve Sirkülasyon projesiyle yaya, bisiklet ve elektrikli araç yolları birbirinden ayrılması bu sayede yıllardır yaşanan kaosu ortadan kaldırması hedefleniyor.

Bodrum Belediyesi, koronavirüs tedbirleri kapsamında ulaşımda nakit para yasağı uygulamasını 26 Mart tarihinden beri sürdürüyor. Toplu taşıma araçlarına binışte ödemeler Muğla kart, temassız kredi kartı, banka kartı ya da telefon uygulaması ile yapılabiliyor. Toplu taşıma araçları kapasitelerinin yüzde %50'si kadar yolcu alabiliyor.

ULAŞIMDA NAKİT PARA KULLANMIYORUZ!

Koronavirüs tedbirleri kapsamında
26 Mart Perşembe gününden itibaren
toplu taşıma araçlarına nakit binış uygulaması
sona eriyor.

Ödemelerinizi Muğla Kart, temassız kredi ve banka kartları ya da telefon uygulaması (android-NFC) ile yapabilirsiniz.

*Toplu taşıma araçları, kapasitesinin yüzde 50'si kadar yolcu alabilecektir.

ÇEVRE

Antalya Büyükşehir Belediyesi, seçimlerden önce çalışmaları duran Kent Müzesi Kompleksi'nde tekrar başlattığı çalışmalarda sona yaklaştı. Eski Şehir Stadyumu yerine yapılan yürüyüş parkurları, tribün ve gösteri alanları, 220 araçlık kapalı otopark alanı, gösteri havuzu gibi üniteleri de kapsayan peyzaj ağırlıklı park alanı tamamlandı.

Çevre ve geri dönüşüme katkı veren İzmit Belediyesi, son olarak 250 adet tekstil kumbarasını kentin farklı noktalarına yerleştirdi. Aylık ortalama 30 ton civarı tekstil atığı toplanan uygulama ile İzmit Belediyesi eski giysi, ayakkabı kumaş vb. atıkları geri dönüşüme kazandırıyor.

Saray Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen "Sıfır Atık Projesi" kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar nedeniyle Tekirdağ Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından "Sıfır Atık Belgesi" almaya layık görüldü.

Ergene Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü Sıfır Atık Yönetmeliğindeki tüm şartları sağlayarak, belediye binalarına sıfır atık sistemini kurdu ve her hizmet binası için Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi aldı.

Çorlu Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen "Sıfır Atık Projesi" kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar nedeniyle Tekirdağ Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından "Sıfır Atık Belgesi" almaya layık görüldü.

Karşıyaka Belediyesi, atık oluşumunun azaltılması ve atıkların kaynağında ayrıştırılarak ekonomiye kazandırılması adına yaptığı çalışmalar ve bu doğrultuda hizmet binalarında kurduğu sistemle, İzmir'deki tüm özel ve resmi kurumlar arasında ilk kez "Sıfır Atık Belgesi" almaya hak kazandı.

Bodrum Belediyesi genel temizlik ve bakımlarını tamamladığı plajları sosyal mesafe kurallarına göre yeniden düzenliyor.

Çorlu Belediyesi'nin yeni projesi "Jet Çözüm Ekibi" hizmet vermeye başladı. Çorlu sınırları içerisindeki yollarda yaşanan sorunlar için göreve başlayan Çorlu Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü'ne bağlı Jet Çözüm Ekibi, 7 gün 24 saat esasına göre hizmet verecek ve vatandaşların yollarla ilgili taleplerini en kısa sürede çözüme kavuşturmak üzere çalışacak.

EĞİTİM

İstanbul Büyükşehir Belediyesi yerel hayvan koruma görevlisi kimliğine sahip olmak isteyen gönüllüler için online "Yerel Hayvan Koruma Görevlisi Eğitimi" gerçekleştirdi.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, koronavirüs salgını dolayısıyla evlerinden çıkamayan İlkokul 3. ve 4. Sınıf öğrencileri ile Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. öğrencileri için uzaktan eğitim yöntemiyle online Kodlama Kampı Atölye etkinliği düzenledi 3 Gün süren etkinliğe 70 öğrenci katıldı. Atölye kapsamında öğrencilere temel olarak Blok Kodlama örnekleri ve yazılımları gösterildi.

Koronavirüs sebebiyle yüz yüze eğitimlerine ara veren **Ankara İtfaiyesi**, eğitimlerine online olarak devam edecek. Hizmet içi eğitimle beraber, vatandaşlara da yangın önlemleri ve müdahaleleri gibi uzaktan eğitimler verecek.

Kartal Belediyesi Spor İşleri Müdürlüğü, ilçede bulunan lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrenciler için Spor Akademisi'ne Hazırlık Kursu başlatıyor. Koordinasyon parkurları, branş sınavları, dayanıklılık testleri gibi yöntemlerle öğrenci seçen üniversitelerin, Beden Eğitimi ve Spor Yüksel Okullarına (BESYO) hazırlanan öğrencilere verilecek olan kurslar, 5 Haziran 2020 Cuma günü başladı.

Yenimahalle Belediyesi, "Eğitime Destek Projesi" kapsamında Demetevler, Karşıyaka, Batıkent, Şentepe ve Rağıp Tüzün kurs merkezlerinde sınava kadar eksiklerini gidermek isteyen öğrenciler için ücretsiz eğitim imkanı sunuyor. Öğrenciler, kurs merkezlerini arayıp randevu alarak yüz yüze eğitim alabilecekler.

Turgutlu Belediyesi, koronavirüs salgını sebebiyle eğitim ve sınav hazırlık programlarına iki buçuk aydır online olarak devam eden TURBEM (Turgutlu Eğitim Destek Kurs Merkezi) normalleşme sürecinin başlamasıyla birlikte yeniden açılıyor. TURBEM'de eğitim gören 8, 11, 12. sınıflar ile mezun öğrencilere yönelik deneme sınavı 5 Haziran Cuma günü yapılacak, soru çözüm günleri ise 6 Haziran Cumartesi günü başlayacak.

Bandırma Belediyesi, Liseye Geçiş Sınavı (LGS) için hazırladığı içinde iki adet sözel, iki adet sayısal kitapçık, kurşun kalem ve silgiden oluşan 2450 paketi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne öğrencilere ulaştırılması için teslim etti.

HİZMET

İstanbul Kent Konseyi, Çocuk Meclisi'ni kuruyor. Çocuk Meclisi'ne dahil olup kendilerini ilgilendiren konular hakkında görüşlerini paylaşmak isteyen çocuklar başvurularını kentkonseyi@ibb.gov.tr adresi üzerinden yapabilecek.

İzmir Büyükşehir Belediyesi koronavirüsle mücadelede mültecileri ihmal etmedi. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve Uluslararası Göç Örgütü'nün gönderdiği 2 bin 700 hijyen seti ve 500 gıda paketini dağıttı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi "Kardeş Belediyecilik" uygulaması kapsamında, 2020 yaz mevsimi süresince arazi yollarının islahında kullanılması amacı ile Saruhanlı Belediyesi'ne greyder gönderdi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Covid-19 salgını nedeni ile kullanıma kapatılan kütüphanelerin, 1 Haziran Pazartesi günü itibarı ile yeniden hizmete açılacağını duyurdu. Yeni süreçte alınan tedbirler kapsamında kütüphanelere maske ile giriş yapılacak, giriş yapan kişilerin ateşleri ölçülecek ve ödünç kitap hizmetinin verildiği odaya sadece bir okuyucu alınacak.

Eskişehir Belediyesi'nin pandemi sürecinde hizmete soktuğu ALO 153 kriz masası hattı, normalleşme döneminde de haftanın her günü 08.30-17.30 arasında hizmet vermeye devam ediyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Halk Ekmek Fabrikası, "Dünya Süt Günü" nedeniyle Ankaralılara süt ikram etti.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, 4 kattan oluşan içinde çok amaçlı salon, kreşler, atölyeler, spor salonları, dijital kütüphane, kafeterya, seminer ve sergi salonlarının yer alacağı Türkan Saylan Çağdaş Yaşam Merkezi yapım çalışmalarında sona yaklaştı. Menteşe İlçesinde 42 Milyon TL yatırımla hayata geçirilen merkezin ismi de halk oylaması sonucunda belirlenmişti.

Salgın hastalığın bulaşma hızını düşürmek ve vatandaşların sağlığını korumak amacıyla 74 gün boyunca kapalı olan ibadethanelerin açılmasıyla birlikte **Adana Büyükşehir Belediyesi** Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı ekipleri ibadethanelerde temizlik ve dezenfekteye devam ediyor. Adana Büyükşehir Belediyesi ekipleri son olarak Bebekli Kilise'de temizlik çalışması yaptı.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Kepezaltı'ndaki Hayvan Barınağı ve Geçici Bakımevi'nde bakım ve onarım çalışmalarını tamamladı.

Büyükçekmece Belediyesi dışarı çıkamayan çocukların eğlenebilmeleri için Evlerde Şenlik var hizmetini başlattı. Çocukları neşelendirmek için çeşitli kostümlere bürünen performans sanatçıları sokak ve sitelerde eğlenceli aktiviteler düzenliyor, vatandaşlar ise bu aktiviteleri balkon ve bahçelerinden izleyip eğlenceye katılım sağlıyor.

Edirne Belediye Başkanı Recep Gürkan, COVID-19 tedbirleri kapsamında kapanan ve 80 günlük aradan sonra faaliyetlerine tekrardan başlayan esnafa can suyu olsun, nefes olsun diye hijyen kiti dağıttı. Gürkan, tüm esnafa 'hayırlı işler ve bol kazançlar' dileyerek, esnaftan hijyen kurallarına uymalarını istedi.

Avanos Belediyesi, Temizlik ve Çevre Koruma Müdürlüğüne bağlı ekipler, normalleşme süreci ile yeniden faaliyete geçen müze ve ören terlerinde dezenfeksiyon çalışmaları yaptı.

Tarsus Belediyesi, normalleşme sürecine girerken Tarsus Kahveciler ve Eğlence Odası'na bağlı 620 işyerine 17bin maske ile 250 litre el dezenfektanı teslim etti.

Karadeniz Ereğli Belediyesi ve İlçe Müftülüğü'nün aldığı tedbirlerle şehir merkezinde belirlenen 11 noktada (açık alan) Cuma namazı kılındı.

Nilüfer Belediyesi 1 Haziran itibarı ile açılmasına izin verilen kreş ve anaokullarını dezenfekte etmeye devam ediyor.

Kadıköy ve Kartal Belediyeleri sahil hatlarına sosyal mesafe çemberi düzenlemeleri yaptı.

Mersin Büyükşehir, Muratpaşa Belediyelerinin ardından **Ankara Yenimahalle Belediyesi** de parklara sosyal mesafeli banklar yerleştirmeye başladı.

Muratpaşa Belediyesi, uzun bir aranın ardından kılınan Cuma namazı için ilçedeki 8 kapalı pazar yerinde 4 bin 300 kişi kapasiteli alan oluştururken seccadesi, maskesi yanında olmayan ilçe sakinleri için tek kullanımlık seccade ve yıkanabilir maske dağıttı.

Seyhan Belediyesi koronavirüs salgınında kontrollü olarak gerçekleştirilen normalleşme sürecinde halkın kullanımına açılan parklarda, daha önce kaldırılan bankları "sosyal mesafeli" olarak yeniden yerleştiriyor.

Saruhanlı Belediye Başkanı Zeki Bilgin, koronavirüs tedbirleri nedeniyle faaliyetleri durdurulduğu dönemde ekonomik sıkıntıya düşen ilçedeki kahvehane ve çay ocağı sahibi esnaflara destek olmak amacıyla çay, şeker ve tek kullanımlık karton bardak hediye etti.

Kartal Belediyesi, salgın sürecinde iş yerlerini geçici olarak kapatmak durumunda kalan ve 1 Haziran itibarı ile hijyen kurallarına uymak kaydıyla yeniden faaliyet gösteren işletmelerden kahvehane ve kiraathaneler için malzeme dağıtımını gerçekleştirdi. Malzeme desteği kapsamında normalleşme sürecinin ilk dönemini daha rahat geçirebilmeleri adına işletme sahiplerine; paket çay, şeker ve Türk kahvesi verildi.

Aydın Efeler Belediyesi, Efe masa ekipleri Ata mahallesinde kurulan Pazar yerinde maske dağıtımını yaptı. Başkan Atay, vatandaşlara normalleşme döneminde rehavete kapılmamaları gerektiğini hatırlattı. Belediye aynı zamanda koronavirüs salgınında normalleşme dönemine geçilmesiyle birlikte işletmelerde çalışan personellerine 'İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi' verdi. Efeler Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü'nce verilen eğitimde vatandaşlara yeni dönemde nasıl hizmet sunulacağına dair bilgiler paylaşıldı.

Turgutlu Belediyesi koronavirüs salgını ile mücadele kapsamında faaliyetlerine ara veren ve normalleşme süreciyle yeniden hizmete açılan alanların dezenfekte işlemlerini gerçekleştiriyor. Korona virüs salgını dolayısıyla mart ayında ziyarete kapatılan Turgutlu Kent Müzesi gerekli önlemler alınarak yeniden ziyarete açıldı.

Efes Selçuk Belediyesi sokak hayvanları için 30 ayrı noktada 3 ton mama dağıttı.

Atakum Belediyesi velilerin talepleri doğrultusunda açılış hazırlıklarını sürdüren anaokulu ve kreşlerde, Temizlik İşleri Müdürlüğü'ne bağlı ekipler tarafından dezenfekte işlemi gerçekleştirdi.

Ceyhan Belediyesi dezavantajlı semtlerde ikamet eden, aralarında şehit çocuklarının da bulunduğu 200 çocuğa bayramlık hediye etti.

İbradı Belediyesi Ramazan ayı başından beri ihtiyaç sahibi vatandaşlara günlük yemek dağıtımını yapıyor.

Vize Belediyesi pandemi ile mücadele raporunu paylaştı. Rapora göre pandemi süresince 70.000 maske, 15.000 el dezenfektanı, 15.000 eldiven dağıtıldı. 8 cami, 450 cadde ve sokak, 30 kurum, 5 taksi durağı, 6 eczane ve tüm toplu taşıma araçları dezenfekte edildi. Sokak hayvanları için 3500 kg mama dağıtıldı.

Karkamış Belediye Başkanı Ali Doğan, seçim vaatleri arasında yer alan nane fabrikasıyla ilgili ilk adımı attı. Fabrikanın kurulumu için AR-GE çalışmaları başladı.

DÜNYADA KENTSEL TARIM YAYGINLAŞIYOR

Kentsel tarım dünyada gittikçe yaygınlaşıyor. Kentsel tarımın gelişimi güvenilir gıdaya ulaşmaya, yeni iş imkanları oluşmasına, ekolojik sürdürülebilirliği katkı sağlıyor. Ekonomik ve ekolojik katkıların yanı sıra sosyal ilişkilerinin ve dayanışmanın gelişmesinde de önemli etkileri görülüyor.

BARCELONA

2015 ve 2016 yıllarında, Barcelona Kent Konseyi, GRAIN (çiftçileri ve sosyal hareketlerini destekleyen STK), Soberania Alimentaria (Gıda Egemenliği) dergisi, belediye başkanı ve yerel aktörlerin görüşmeleri sonucunda Barcelona Kent Konseyi "Gıda-Akıllı Şehirler için Kalkınma" (Development for Food Smart Cities) projesine katıldı.

2017 yılında Barcelona Kent Konseyi "Estrategia de Impulso de la Política Alimentaria"nı (Gıda Politikasının Geliştirilmesi Stratejisi) geliştirdi. Bu strateji ile üretim, tarımsal-ekolojik üretim ve kentsel tarımı teşvik etmek; belediye pazarlarında tarımsal-ekolojik ve yerel ürünleri artırmak; yerel tohum bankası kurmak ve gıda güvenliğini sağlamak amaçlandı. Konsey "Yeşil Alan ve Biyoçeşitlilik 2020" programıyla okul ve kamusal alanlarda, bahçelerde, balkonlarda, teraslarında, avlularda, yeşil çatılarda tarım yapılması destekleniyor.

ŞANGAY

24 milyon insanın yaşadığı Şangay'da şehir içindeki küçük çiftlikler destekleniyor. Böylece tarımsal verimlilik ve biyoçeşitlilik artıyor. 2008'den beri belediye bazı tarım ürünlerine, tohumlara indirimler sağlıyor ve tarımla ilgilenecekler hibe, kooperatiflere düşük faizle kredi veriyor. Ayrıca şehirde tohum kütüphaneleri, kayan seralar, yosun çiftlikleri gün geçtikçe artıyor. Şehrin sürekli büyümesinin tarımı tehdit etmesiyle beraber Şangay yönetimi 2017 yılının sonunda Sunqiao Projesi'ni hayata geçirdi. Bu proje ile dikey tarım alanları halka açık alanlarla bağlantılı olacak. Su altı sistemleri de dahil olmak üzere pek çok tarımsal yöntem kullanılabilir. Ayrıca yerel gıda üretimi ve tüketimi artarken, vatandaşlar sebze ve meyvelerin nasıl yetiştiğini gözlemleme şansına sahip olacak.

AMSTERDAM

Green Space (Yeşil Alan) projesi ile boş alanlar, meydanlar, parklar tarım için kullanılmaya başlandı. Alternatif üretim, tüketim ve dağıtım için finansal katkı sağlanıyor. STK'larla birlikte kentsel tarım bilgilendirmeleri, buna engel belediye düzenlemelerini kaldırmak/değiştirmek; bu ürünlerin satışına izin verme gibi adımlar atıldı.

Kentsel tarım fikri Hollanda için oldukça eskiye dayanıyor ve çok sayıda kentsel tarımla uğraşan var. Örneğin; okul bahçelerinde sebze, meyve yetiştirilmesi Amsterdam'daki ilkököl hayatının bir parçası. Bahçesi olmayan okullarda öğrenciler kamuya açık bahçelerde tarım yapıyor. Kamuya ait alanlarda hasatların üçte biri öğrencilere yardımcı olan gönüllülere, üçte biri bir gıda bankasına, üçte biri de dezavantajlı gruplara indirimler sunan bir restorana veriliyor. Kendi bahçelerinde, arazilerinde üretim yapan çiftçiler de ürünlerini yerel pazarlarda, marketlerde satmanın nakliye masraflarını düşürmesinden oldukça memnun. İklim değişikliği ve gıda güvenliği ile ilgili endişeler arttıkça, Amsterdam'da giderek daha fazla Amsterdamlı kendi yiyeceklerini yetiştiriyor.

ŞİKAGO

Şikago Yönetimi "Farm to School" (Çiftlikten Okula) programı ile okul bahçesinde sebze-meyve yetiştirmeyi destekliyor. Böylece çocuklar sağlıklı gıdaya erişebildikleri gibi, sağlıklı beslenme alışkanlığı da kazanıyor. 400'den fazla bahçesi olan Şikago devlet okulları bu programa katılabiliyor. Okullara gerekli kaynaklar sağlanıyor.

Yönetim vatandaşları evlerde ve bahçelerde tarım yapmak için teşvik ediyor. Bu konuda pek çok eğitim ücretsiz şekilde veriliyor.

Şikago'da birçok restoran, kar amacı gütmeyen kuruluş da şehirdeki tarıma destek oluyor. "Uncommonground" adlı restoran ABD'nin ilk teras çiftliği ev sahipliği yapıyor. Pancardan lavantaya pek çok yetiştiriliyor, terasın bir köşesinde ise arı evleri yer alıyor. Tüm ürünler restoranda kullanılıyor, ayrıca kentsel tarım eğitimleri, staj imkanları da sunuluyor. Şikago'da yer alan ve kar amacı gütmeyen "City Farm" taze meyve ve sebze satıyor ve ürünlerini Şikago'daki restoranlara ve şehrin sakinlerine satıyor. Böylece şehrin kendi kendine yeterliliği artarken, karbon ayak izi de azalıyor.

Community Supported Agriculture (Topluluk Destekli Tarım), üyeler taahhüt yoluyla yerel bir çiftliği destekleyeceklerini beyan ediyor. Bu yatırım karşılığında bir üye sezon boyunca o çiftlikten ürün alıyor ve ödülleri paylaştığı gibi riskleri de paylaşıyor.

Kar amacı gütmeyen bir kuruluş olan Green City Market (Yeşil Kent Pazarı) yerel üreticileri desteklemek için bir uygulama oluşturdu. Bu uygulama ile kullanıcılar telefonlarıyla yerel üreticilerden ürün satın alabiliyor. Ayrıca kullanıcılar harcadıkları her dolar başına bir fırsatla ödüllendiriliyor.

TEL AVİV

Tel Aviv Yönetimi kentsel tarımı teşvik eden yerel yönetimlerin başında geliyor. Şehrin pek çok yerinde ve okullarda kentsel tarım uygulamaları sürüyor. Teras, balkon, bahçe gibi alanlarda tarım destekleniyor ve Belediye Tarım Çiftliği uygun fiyatlı ürünler satıyor.

Tel Aviv'de iki şirketin ortak çalışması sonunda bir AVM'nin çatısı seraya dönüştürüldü ve hidroponik sistem sayesinde atık oluşturmadan 10 bin sebze hasat edebiliyor. Üretilenler şehirdeki sakinlere ve restoranlara satılıyor.

CENEVRE

En az 5 metrekare alana sahip kullanılmayan alanlar kentsel tarım alanlarına dönüştürülebilir. Bahçesinde, balkonunda veya kamusal alanda sebze-meyve üretmek isteyenlere ilçe bazında kurulmuş merkezler atılacak adımlar konusunda yardımcı oluyor. Şehir yönetimi vatandaşlara tohum desteğinde de bulunuyor. Şehirde teras bahçeleri, seralar, Community Supported Agriculture (Topluluk Destekli Tarım), yerel üretici pazarları ayrıca destekleniyor.

Cenevre Kantonu 8 hektardan büyük bir alanı 2021 yılında park, çiftlik, bisiklet yolu olarak dönüştüreceğini duyurdu.

